د افغانستان جمهوریت

د عدلیې وزارت

رسمي جریده

شماره ٥ پانزدهم ـ ١٥ عقرب
١٣٦٩
نمبر مسلسل ٧٢٨

قانون اساسی جمهوری افغانستان

٩ قوس ١٣٦٦

(با رعایت تعدیل مصوب
لویه جرگه جوزای ١٣٦٩)

مدیر مسئول: شاه جهان بیگزاد
معاون: نور علم
مهتمم: ایام الدین
تیلفون: ٢٦٢٥١

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

دافغانستان دجمهوریت دجمهور
رئیس فرمان
دکابل ښار
لومړی گڼه
د۱۳۶۹ کال دقوس نهمه نیټه

**دافغانستان دجمهوریت
داساسی قانون د توشیح او
اعلام په باب**

دقوس دمیاشتی داتمی او
نهمی نیټی تاریخی لویه جرگه چی
دکابل په ښارکی جوړه شوه
د افغانستان د جمهوریت
اساسی قانون یی په دیارلسو
فصلونو او یوسلو نهه
څلوېښتو مادو کی د تر ټولو
مهمی ملی وثیقی په توگه تصویب
کړ .

دهغه واک سره سم چی
اساسی قانون راته راسپارلی
دی، د ا.ج اساسی قانون
چی دتصویب له نیټی څخه نافذ
شوی دی، دسولی اوهوساینی
دتامین ، دملی روغی جوړی
دپوره تحقق، دخلکو دنیکمرغی
اودگران افغانستان دپرمختگ
په خاطر توشیح اواعلاموم .

دوکتور نجیب الله
دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری
افغانستان
شهر کابل
شماره (۱)
مورخ ۹ر۹ر ۱۳۶۶

**درباره توشیح واعلام قانون
اساسی جمهوری افغانستان**

لویه جرگه تاریخی ۸و۹ ماه
قوس که درشهر کابل دایر
گردید قانون اساسی جمهوری
افغانستان را بداخل سیزده
فصل ویکصدو چهل ونه ماده
بمثابه مهمترین وثیقه ملی به
تصویب رسانید .

مطابق به صلاحیتیکه قانون
اساسی برایم تفویض
نموده قانون اساسی ج.ا را
که از تاریخ تصویب نافذ
گردیده بخاطر تامین صلح و
آرامش ، تحقق کامل مشی
مصالحه ملی ، سعادت مردم
وترقی افغانستان عزیز توشیح
واعلام میدارم .

دوکتور نجیب الله
رئیس جمهور افغانستان

رسمي جریده

دافغانستان جمهوریت
دجمهور رئیس فرمان

ګڼه (٤٦٤)

نیټه ١٣٦٩/٣/٨

داساسی قانون دتعدیل د توشیح او اعلام په باره کی

داساسی قانون دیوسلو نهه څلویښتمی مادی د دوهمی فقری دحکم له مخی پهاساسی قانون کی تعدیلات چی د پارلس سوونهه شپیتم کال دجوزا د میاشتی په اوومه او اتمه نیټه دلویی جرګی د تصویب له تاریخ څخه نافذ دی د افغانستان دخلکو دتاریخی ارمان دتحقق په مقصد د افغانانو په خاوره کی دسولی اوآرامی دتامین اودملی روغی جوړی دکلاری دبشپړ تحقق اودخلکو نیکمرغی او د افغانستان دترقی په خاطر توشیح اواعلاموم .

نجیب الله

دافغانستان جمهور رئیس

فرمان رئیس جمهور جمهوری افغانستان

شماره (٤٦٤).

مورخ ١٣٦٩/٣/٨

درباره توشیح و اعلام تعدیل قانون اساسی

به تاسی از حکم فقره دوم ماده یکصدوچهلونهم قانون اساسی ، تعدیلات در قانون اساسی را که از تاریخ تصویب لویه جرګه مورخ هفت و هشت ماه جوزای سال سیزده صدو شصت و نه ، نافذمیباشد، به منظور تحقق آرمان تاریخی مردم افغانستان بخاطر تامین صلح وآرامش درسرزمین افغانستان، وتحقق کامل مشی مصالحه ملی ودر جهت سعادت مردم و ترقی افغانستان عزیز، توشیح واعلام میدارم .

نجیب الله

رئیس جمهور افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

فهرست

مقدمه

لومړی فصل
دسیاسی نظام اساسونه

دویم فصل
دټولنیز ـ اقتصادی نظام
اساسونه

دریم فصل
داتباعو تابعیت ، اساسی
حقوق ، آزادی اومکلفیتونه

څلورم فصل
لویه جرګه

پنځم فصل
جمهور رئیس

شپږم فصل
ملی شورا

اووم فصل
د وزیرانو شورا

اتم فصل
قضاء

نهم فصل
څارنوالی

لسم فصل
د اساسی قانون شورا

یوولسم فصل
اداره

دولسم فصل
بهرنی سیاست

دیارلسم فصل
متفرقه حکمونه

فهرست

مقد مه

فصل اول اساسات نظام
سیاسی

فصل دوم اساسات نظام
اجتماعی ـ اقتصادی

فصل‌سوم ، تابعیت، حقوق
آزادیها و مکلفیتهای اساسی
اتباع .

فصل چارم لویه جر گه

فصل پنجم رئیس جمهور

فصل ششم شورای ملیء

فصل هفتم شورای وزیران

فصل هشتم قضاء

فصل نهم څارنوالی

فصل دهم شورای قا نون
اساسی

فصل یازدهم اداره

فصل دوازد هم سیاست
خارجی

فصل سیزدهم :
احکام متفرقه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

بسم الله الرحمن الر حيم

زمونږ د گرا ن هيواد افغا نستان وياړلي تاريخ دخپلواکي زمکني بشپړتيا، ملي حاکميت ملي يووالي ، د مو كراسي او ټولنيزې تر قي په خاطر زمونږ د زړه ورو خلکو له اتلوالـــو مبارزو څخه ډك دی .

په اوسني پړاو کي دافغاـ نستان جمهور ی دو لت دملي، سيا سي او هيواد پالو ځوا ـ کونو پر ملاتړ متکي د ملـــی روغي جوړي سياست په فعاله توگه پرمخ بيايي.

له همدغه ا مله د هغـــو تاريخي بدلونونو په پام کـــی نيولو سره چي زمونږ پــــــه هيواد او معاصره نړی کـــی را منځته شو يد ی ،داسلام د سپيڅلي دين داساساتو پـــه پيروی ، د هيواددتاريـــخ او فرهنگ پربنا د افغـــــانــــی غوره دودونو او شعايرو په پام کی نيولو سره ،دمشروطيت د غورځنگ ارزښتناكو ميراثونو ته په درناوی اود ملگروملتونو د منشور او دبشر د حقوقود نړيوالی اعلاميي سره په سمون کي:

بسم‌الله الرحمن الر حيم

تا ريخ پر ا فتخار و طن محبو ب ما افغا نستا ن مشحون از مبا رزا ت قهر ما نا نه مرد م دلير ما به خا طـــــر استقلا ل، تما ميت ار ضی حا كميت ملی، و حد ت ملی دمو كرا سی وتر قی اجتما عی می با شد .

در مر حله كنو نی ،دو لت جمهو ر ی افغا نستا ن متكی بر حما يت نيرو ها ی ملـــی سياسی ووطن دو ســــــت سيا ست مصا لحه ملی ر ا فعا لا نه به پيش می برد.

بنا بر ين، با نظر دا شت تحـــولات تاريخيی كـــــه د ر ميهن ما و جها ن معا صـــــر رو نما گرد يد ه است ،بـــا پيروی‌از اساسات دين مقد س اسلام بارعايت سنن وشعاـ ير پسند يد ه افغا نی، مبتنی بر حقا يق تا ريخ و فر هنگ كشور، با احترا م به مواريث ارز نده نهضت مشرو طيـــت ودر مطا بقت با منشور مـــلل متحد واعلا ميه جها نی‌حقو ق بشر ، به منظور :

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جرگه

- دخپلواکی دساتنی ،د
زمکنی بشپړتیا خخه د دفاع
او د ملی حاکمیت د ټینګښت
- سراسری سولی ته
درسیدو او دملی یو والی
د زور تیا .
- د عدالت او د مو کراسی
د تا مین .
- دبیا ودانولو او متوا زنی
اقتصادی،ټولنیزی،ودی اودخلکو
د ژوندانه دسطحی دلوړولو.
- په بین‌المللی ډګر کی د
هیواد دنقش او اعتبار دزیات
والی .
- دافغانستان دد ایمی
بیطرفی دحقوقی دریځ دتثبیت
او د هغه دنه پو خی کیدو
دپاره د غوره شرایطو درامنځته
کیدو په منظور .

مونږ دیوزرو دری سوه نهه شپیتم
کال دجوزادمیاشتی داوومی او
اتمی نیټی په لویه جرګه کی
دافغانستان د خلکو استازیو،
د ۱۳۶۶ کال دقوس دمیاشتی
نهمی نیټی دلویی جرګی له
خوا تصویب شوی اساسی
قانون چی دیارلس فصلونه او
یوسلو نهه څلو یښت مادی
درلودی، د ډیری لوړی ملی

- حفظ استقلال، دفاع از
تمامیت ارضی و تحکیم
حاکمیت ملی.
- دستیابی به صلح سراسری
وتعمیق وحدت ملی.
- تامین عدالت ودموکراسی
- اعمار مجدد ورشد متوازن
اقتصادی، اجتماعی وارتقای سطح
زندگی مردم .
- افزایش نقش و اعتبار کشور
در عرصه بین المللی
- ایجاد شرایط مساعد به‌خاطر
تثبیت موقف حقوقی و بی
طرفی دایمی افغانستان و
غیر نظامی شدن آن .

ما نمایندگان مردم
افغانستان در لویه جرگه
مورخ هفت و هشت ماه جوزای
سال هزارو سه صدو شصت
ونه ، قانون اساسی مصوب
لویه جرگه مورخ نهم
ماه قوس سال هزارو سه صدو
شصت وشش را که دارای
سیزده فصل ویکصدوچهل ونه

وثیقی په توگه په لاندی ډول
تعدیل کړ :

لومړی فصل

دسیاسی نظام اساسونه

لومړی ماده:

د افغانستان جمهوریت خپلواك ، واحد ، نه تجزیه کیدونکی اواسلامی‌دولت دی‌او پرخپل ټول قلمرو باندی دحاکمیت لرونکی دی .

د افغانستان په جمهوریت کی ملی حاکمیت په خلکوپوری اړه لری . خلك ملی حاکمیت دلویی جرگی اوملی شورا په واسطه عملی کوی .

دویمه ماده :

د افغانستان دین د اسلام سپیڅلی دین دی .

د افغانستان په جمهوریت کی هیڅ قانون نه‌شی کولای چی داسلام دسپیڅلی دین داساسونو او ددغه اساسی قانون د نورو مندرجو ارزښتونو مناقض وی .

دریمه ماده :

د افغانستان جمهوریت ناپییلی هیواددی، په پوځی ډلو ټپلو کی نه شاملیږی اوپه خپل قلمروکی د بهرنیو

ماده بود ، به مثابه عالیترین وثیقه ملی ، ذیلاتعدیل‌نمودیم.

فصل اول

اساسات نظام سیاسی

مادهٔ اول:

جمهوری افغانستان دولت مستقل ، واحد ، غیر قابل تجزیه واسلامی بوده ، بر تمام قلمرو خود دارای حاکمیت می باشد .

حاکمیت ملی در جمهوری افغانستان به‌مردم تعلق دارد .

مردم حاکمیت ملی راتوسط لویه جرگه و شورای ملی اعمال میکنند .

ماده دوم:

دین افغانستان دین مقدس اسلام است .

در جمهوری افغانستان هیچ قانون نمی تواند مناقض اساسات دین مقدس اسلام ودیگر ارزشهای‌مندرج این قانون اساسی باشد .

ماده سوم :

جمهوری افغانستان کشور غیر منسلك بوده درپیمانهای نظامی شامل نمی شود و تاسیس پایگاه های نظامی

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

پوځي اډو جوړيدوته اجازه نه ورکوي .

خلورمه ماده :

له خپلواکۍ ، ملي حاکميت او ځمکنۍ بشپړتيا ځخه دفاع د دولت د اساسي دندو له جملې ځخه ده.

دولت د هيواد امنيت او دفاعي قابليت تامينوي او وسله وال پوځ سمبالوي .

پنځمه ماده :

د سياسي گوندو نو تعدد دافغانستا ن جمهوريت د سياسي سيستم بنسټ دی.

دافغانستا ن په جمهوريت کې سياسي گوندونه په دې شرط چې مرامنامه ،اساسنامه او فعاليت يې دهيواد داساسي قانون او قوانينو مغايرنه وي ، جوړيدلی شي

دسياسي گوند تشکيلات او مالي منابع نشي کيدلای چې غير علني وي .

هغه گوند چې د قانون د حکمونو سره سم جوړ يږي، له قانوني مجوزه پرته ړنگيدلای نه شي .

قاضيا ن او څارنوا لا ن نه شي کولای چې ددندې د

خارجي رادر قلمرو خود اجازه نمي دهد.

ماده چهارم :

دفاع از استقلال ، حاکميت ملي وتماميت ارضي از جمله وظايف اساسي دولت است.

دولت امنيت وقابليت دفاعي کشور را تامين وقواي مسلح راتجهيز مي نمايد .

مادهٔ پنجم:

تعدد احزاب سياسي اساس سيستم سياسي جمهوري افغانستان ميباشد.

در جمهوري افغانستان احزاب سياسي مشروط براين که مرامنامه ، اساسنامه و فعاليت آنها مغاير احکام قانون اساسي و قوانين کشور نباشد تشکيل شده می توانند .

تشکيلات و منابع مالي حزب سياسي غير علني بوده نميتواند .

حزبی که مطابق احکام قانون تشکيل ميشود، بدون مجوز قانوني منحل شده نميتواند .

قضات وخارنوالان نمی توانند در مدت تصدی وظيفه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تصدی په موده کی دسیاسی گوند غړیتوب و لری .

شپږمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اوو مه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت کی د ټولنیزو ساز مانونـــو جوړیـدل د قانـون سره سم مجاز دی .

اتمه ماده :

د هیواد دملـی ژبو لـــه جملی څخه پښتو اودری رسمی ژبی دی .

نهمه ماده :

دافغانستان جمهور یـــت دولتی نښان دغنمو دوږو په مینځ کی پر زرغو ن متـــن باندی درا ختو نکی لمر ، د محراب او منبر د تصویر او ددری رنگه توری ، سری ا و زرغونی پټی لرونکی دی . .

لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت دولتی بیرغ دری رنگـه لری چی دتورو ، سرو او زرغونو ټوټوپه بڼه له پورته نه‌ښکته ته‌په افقی توگـه په بـرابـره اندازه واقع شوی دی.

دبیرغ د دواړو مخـونـــو دپورتنی برخی په ربـع کی د

عضویت حز ب سیا سی را داشته با شند .

ماده ششم

این ماده لغو گردید .

مادۀ هفتم:

تشکیل ساز ما نـــها ی اجتما عی در جمهو ری افغا_ نستا ن طبق قا نو ن مجـــاز است .

ماده هشتم :

ازجمله زبانهای ملی کشور پشتو ودری زبانهای رسمی میباشد .

مادۀ نهم:

نشا ن دو لتی جمهـو ر ی افغا نستا ن دا را ی تصو یر آفتا ب در حا لطلو ع،محراب ومنبر در متن سبز محـــاط با خوشه گندم و فیته دا رای سه رنگ سیا ه، ســـر خ و سبز می با شد .

ماده دهم:

بیرق دولتی جمهـــوری افغانستان دارای‌سه رنگـک میباشد که به شکل قطعات سیاه، سرخ‌وسبز از بالا به پایین به صورت افقی بـــه اندازه مساوی واقع شـــده است .

در ربع قسمت بالایی هردو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دلرګیخواته ، دافغانستان
دجمهوریت دولتی نښان ته
ځای ورکړ شوی دی.
دبیرغ اوږدوالی د هغــــه
دسور په‌نسبت دوه‌برابره دی.

یوولسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت
پایتخت دکابل ښار دی.

دوولسمه ماده :

دغه ماده لغوه شوه .

دویم فصل

دټولنیز ،اقتصادی
نظام‌اساسونه

دیار لسمه ماده :

د افغنستان جمهوریـــت
کثیرالملیت هیواد دی.
دولت دسیاسی، اقتصادی،
ټولنیزی او فرهنګـی برابری
اوله ټولنیـــز ، اقتصادی او
فرهنګی پلـوه د وروستــــه
پاتو سیمو د ګـړندی ودی او
پـــرمختـــګ د تـأمین پـــه
منظور د هیواد د ټــو لــو
ملیتونو ، قومونو او قبایلـو
ترمینځ د تفاهم ، دوستی او
همکاری د هر اړخیـزی ودی
سیاست تعقیبوی.
دو لت په تدریج سره‌د
ملی ځانګـړتیاوو پربنسټ د

روی بیرق، به‌طرف چو به
آن، نشان دولتی جمهور ی
افغا نستان قرار دارد .
طـو ل بیرق نسبت به عرض
آن دو چند میبا شد .

ماده یازد هم :

پایتخت جمهوری‌افغانستان
شهر کابل است .

ماده دوازدهم:

این ماده لغو گردید .

فصل دوم

اساسات نظام اجتماعی
اقتصادی

ماده سیزدهم :

جمهوری افغا نستان‌کشور
کثیر الملیت است .
دولت سیاست رشد همه
جانبه تفاهم ، دوستــــی و
همکاری همه ملیتها، اقوام و
قبایل کشور رابه منظـور
تأمین برا بری سیا ســی
اقتصادی ، اجتماعی ،فرهنگی
رشد وانکشاف سریعترمناطق
عقب مانده از لحاظ اجتماعی
اقتصا دی و فر هنگـی تعقیب
می‌کند .
دولت زمینه ایجاد واحـد
های اداری رابر مبنــــای

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری واحدونو د جوړولوزمینه برابروی.

څوارلسمه ماده :

دولــت د خلــکـــو د فرهنگ ، ژبــی او ادبیاتـــو دودی په منظور لازم تدبیرونه نیسی د ټولـو ملیتـونـــو قومـونو او قبایلو د فرهنگ دودونو، ژبـی ، ادبیاتـــو او فولکلور غوره میراث ساتی اوپراختیا ورکوی.

پنځلسمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی کورنی د ټولنی اساسـی رکن جوړوی.

دولت دمــور او مـــاشوم دروغتیادساتنی او دماشومانو دروزنی دپاره لازم تدبیرونــه نیسی .

شپاړسمه ماده :

دولـت ځوان نسل تـــه دایمی پاملرنــه کوی، د هغوی دښوونی او روزنی ، د کار ، تفریح، استراحت او د معنوی او جسمی روزنـی د تامیـن لازم شرایـط بـرابـروی او د نویو ځوانانو او ځـوانانـــو د استعداد دودی په لاره کــی مرسته کوی.

خصو صیات ملی به تدریج مهیا می سازد .

ماده چهار دهم :

دولت به منظور رشـــد فرهنگ ، زبان وادبیات مردم تدابیر لازم اتخاذ کردهمیراث شایسته فر هنگ ، رسوم، زبان، ادبیات و فلکلور تمام ملیت ها، اقوام و قبایل را حفظ نموده ، انکشاف می دهد.

ماده پانزدهم :

درجمهوری افغا نستـــان خانواده رکن اساسی جا معه راتشکیل مید هد .

دولت به منظور تامیـــن صحت طفل وما در و تربیــه اطفال تدابیر لازم اتخاذ مـی نماید .

ماده شانزد هم :

دولت از نسل جـــوا ن مواظبت دایمی نموده،شرایط لازم تعلیم و تر بیه ، تا مین کار، تفریح ، استرا حـــت پرورش معنوی و جسمـی آنها را فراهم آورده در جهت رشد استعداد نو جوا نا ن وجوانان مسا عدت می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جرګه

اووه لسمه ماده :

دولت داستوګنې د دولتي او کوپراتیفي کورونو دجوړولو په مقصد دودانولو چارو ته پراختیا ورکوي او دشخصي کورونو د جوړولو په کار کې مرسته کوي.

اتلسمه ماده :

دولت داسې اقتصادي سیاست چې هدف یې د بېرته پاتېوالي د لیرې کولو، دخلکو د ژوندانه د سطحې د لوړتیا او د ټولنې د ټولنیز ـ اقتصادي جوړښت دبشپړتیا په خاطر د هیواد دټولو منابعو تنظیمول اوپه کاراچول دي، عملي کوي او په دغه مقصدد ټولنیزې او اقتصادي پرمختیا پلانونه تنظیموي اوتطبیقوي.

نو لسمه ماده :

د افغانستا ن په جمهوریت کې ملکیت ددو لتي ، مختلط کوپراتیفي ،اوقافو ، خصوصي شخصي او دسیاسي او ټولنیزو ساز مانونو د ملکیت په بڼو شته دي .

ملکیت له تعرض څخه مصئون دی .

دولت د قانوني ملکیت د ټولو ډولونو حمایت کوي .

ماده هفدهم :

دولت به منظور اعمار منازل مسکوني دولتي و کوپراتیفي امور ساختما ني راتو سعه داده، در امر سا ختما نمنازل شخصي مساعدت مي‌کند .

ماده هژدهم :

دولت سیاست اقتصادي را که هدف آن بسیج وبه کار بردن تمام منابع کشور به خاطر رفع عقب مانده گي ، ارتقای سطح زنده‌گي مردم، تکامل سا ختار اجتماعي ـ اقتصادي جامعه میباشد ، عملي مي نماید وبه این منظور پلان هاي انکشاف اقتصادي و اجتماعي را تنظیم و تطبیق مي کند .

ماده نزدهم :

ملکیت درجمهوري افغانستان به اشکال دو لتي ، مختلط کوپراتیفي ، او قاف، خصوصي، شخصي و ملکیت سازما نهاي سیا سي و اجتما عي وجود دا رد.

ملکیت از تعر ض مصون است .

دو لت از تمام انواع ملکیت قا نو ني حما یت مي کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شلمه ماده :

دافغانستا ن په جمهوریت
کی تر ز مکی لاندی منابـع،
ځنګلونه څر ځایونه ،کانو نـه،
دانرژۍ اساسی زیر مـی ،
تاریخی آبدات ، دراډیـــوـ
تلویزیون تاسیسا ت ، مخاـ
براتی تاسیسا ت ، ستربندونه
او موا صلاتی کر ښې‌دد ولت
ملکیت دی .

له ځنګلونو،څر ځا یو نو،
دانرژۍ له زیر مو او کانونو
څخه داستفادی‌اودمخابرا تـی
وسایلو درانیو لو او خرڅلاو
په غرض د **خصوصی** برخـی
پانګه اچول د قانون سره سم
مجاز دی .

دافغانستا ن په جمهوریت
کی ددولتی بانکونو ، بیمی او
هوایی ترانسپورت تر څنګـه
د مختلطو سهامی بانکونـو ،
بیمی او هوایی ترانسپـورت
اود خصوصی اومختلط زمکنی
ترانسپورت جوړید ل د قانون
سره سم **مجاز دی** .

دافغانستا ن په جمهوریت
کی دبهرنیو بانکونو او دبیمی
د موسساتو د نماینده ګیـو
فعالیت د قانون سـره سـم
مجاز دی .

مادۀ بیستم:

در جمهوری افغا نستان منا بع
زیـــــر زمینی ، جنګلـــها
چرا ګا ه ها معاد ن، منا بـع
اسا سی، انر ژ ی آبــدا ت
تا ریخی تا سیسا ت راد یو
تلویزیون ، تا سیسات مخاـ
برا تی بند ها ی بز ر ګ
بنا در و خطو ط موا صلا تی
از جمله ملکیت ها ی دو لت
می با شند.

سر ما یه ګذا ر ی بخش
خصو صی جهـت استفاده از
جنګلها ، چرا ګاه ها ، منابع
انرژی ، معادن وخریدوفروش
و سا یل مخا بـــرا تـی،
طبق قا نو ن مجاز است .

در جمهو ر ی افغا نستا ن
در کنا ر با نکها بیمه و تراـ
نسپور ت هوا ئی‌دو لتی،ایجاد
با نکها ی سها می ،بیمه و
ترا نسپو ر ت هوا ئی مختلط
و ترانسپورت‌زمینی خصوصی
ومختلط طبق‌قانون مجازاست.

در جمهو ری افغا نستان
فعا لیت **نما** یند **ه** ګی با نکها
و مو سسا ت بیمه خا رجی
طبق قانون مجاز است .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

یوویشتمه ماده :

دولت د کوپراتیفونو دپیا وړتیا او پراختیا په کار کې مرسته کوي او په هغوکې دخلکو د خپلې خوښې بر خه اخیستنه هڅوي.

دوه ویشتمه ماده:

دولت د کسبگرو انفرادي فعالیتونه او په صنفي اتحادیو او کوپراتیفونو کې د هغو ی دخپلې خوښې بر خه اخیستنه هڅوي او حمایت یې کوي ، دکسبگرو دحرفوي مهارتند سطحې د لوړتیا ، د کار د وسایلو ، د اومو موادو دتامین اودهغوی دمحصولاتو دخرڅلاو په کار کې هر اړخیزې مرستې کوي.

درویشتمه ماده :

دولت د کرنې داحیا او پرمختیا په مقصد له کروند- گرو او زمکه والو سره متممې مرستې کوي او دکرنې او میکانیزه مختلط او خصوصي فار مونو په جوړولو او دنویو او شاړو زمکو په آبادولو کې اغیزمنه مرسته کوي .

خلرویشتمه ماده :

دولت دکوچیانو اومالدارانو

ماده بیست و یکم :

دولت در امر تقویه و گسترش کو پرا تیف ها مساعدت کرده ، اشتراك داو طلبا نه مردم را در آن تشویق می کند .

ماده بیست ودوم :

دولت فعالیت های انفرادی پیشه وران و شر کت داوطلبانه آنها را در اتحادیه های صنفی و کوپراتیف ها تشویق وحما یه نموده درامر ارتقای سطح مهارت حرفوی پیشه وران ، تامین وسایل کار، مواد خام و فرو ش محصو لات شان کمك های همه جانبه مبذول می دارد .

مادهٔ بیست و سو م:

دو لت به منظور احیا و انکشاف زراعت، کمك های متمم زرا عتی را به دهقا نان وزمین دا را ن انجا م میدهد ودر ایجاد فا رم ها ی زراعتی ومیکا نیزه مختلط وخصوصی و آبا دی زمین های بکرو بایر مسا عد ت مو ثر می نما ید .

مادهٔ بیست و چهارم :

دولت برای کوچیان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاره له څر ځایونو څخه استفادی امکان دقانون سره سم تضمینوی ، د مال داری دودی ، د محصولاتو د خرڅلاو او دهغوی داقتصادی، ټولنیزو او معیشتی شرایطو دښه کولو د پاره د مساعدو شرایطو د برابرولو په مقصد مرسته کوی.

پنځه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد د پرمختیا په مقصد د خصوصی پانګی اچونی مصوونیت تضمینوی ، د صنایعو سوداګری،ودانی، ترانسپورت، کرنی او دخدمتونو دبرخو په پرمختیا کی دملی پانګه والو برخه اخیستنه دقانون سره سم هڅوی او حمایت یی کوی .

دولت د خصوصی متشبثانو سره ګټور او هر اړخیز اړیکی پراخوی او د بهرنی پانګی سره په سیالی کی د خصوصی سکتور ملاتړ کو ی اود مالی ، کریدتی، ګمرکی‌او دبیو د سیاست د تنظیم په وخت کی د خصوصی سکتو ر ګټی د قانون سره سمی په پام کی نیسی.

مالداران امکان استفا ده از چرا گاه ها را طبق قا نو ن تضمین نموده جهت ایجاد شرایط مساعد برای رشد مالداری ، فروش محصولات بهبود شرایط اقتصادی‌اجتماعی ومعیشتی آنها مساعدت می کند.

ماده بیستو پنجم :

دولت مصوونیت سرمایه گذاری خصوصی را به منظور انکشاف اقتصاد ملی تضمین نموده اشتراك سرمایه داران ملی رادر انکشاف صنایع‌تجا رت، سا ختمان، ترانسپورت زراعت و عر صه های خد مات طبق قانون‌تشویق وحما یه می کند

دولت منا سبات سود مند و همه جانبه را با متشبثان خصوصی تو سعه داده و از سکتور خصو صی در مقابل رقابت باسرمایه خارجی حمایه می کند و حین تنظیم سیاست مالی، کریدتی ، گمر کی و قیم منافع سکتور خصوصی راطبق قانون درنظر میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ ویشتمه ماده:

دغه ماده لغوه شوه .

اووه ویشتمه ماده :

دولت د ملی اقتصاد دودی په مقصد دافغانستان په جمهوریت کی دقانون سره سم بهرنی پانگه اچونه هخوی.

اته ویشتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی بهرنی اشخاص د عقاری ملکیت حق نه لری.

پر سیاسی نمایندگیو او بهرنیو دولتونو باندی دعقار پورل دبالمثل چلند پر اساس اوپر هغو بین المللی موسسو باندی چی دافغانستان جمهوریت دهغو غړی وی، د حکومت له موافقی وروسته مجاز دی .

نهه ویشتمه ماده :

د ملکیت دوراثت حق داسلام د شریعت سره سم دقانون په واسطه تضمینیږی.

دیرشمه ماده :

استملاک یوازی د عامه گټو دتامین په مقصد دعادلانه او مخکینی عوض په بدل کی دقانون سره سم کیږی .

مادۀ بیست‌و ششم:

این ماده لغو گردید .

مادۀ بیست‌و هفتم:

دو لت به منظور رشد اقتصاد ملی سر مایه گذاری خارجی را در جمهوری افغانستان طبق **قانون تشویق می نماید .**

ماده بیست‌و هشتم :

در جمهوری افغانستان اشخاص خارجی **حق ملکیت** عقاری را ندارند فروش عقار به نماینده گی های سیاسی ودول خارجی بر اساس رویه بالمثل و به موسسات بین المللی که جمهوری افغانستان عضو آن باشد بعد از موافقه حکومت مجاز می باشد .

ماده بیست و نهم :

حق وراثت ملکیت طبق شریعت اسلام توسط قانون تضمین میگردد .

ماده سی ام :

استملاک طبق قانون تنها به مقصد تأمین منافع عامه دربدل عوض عادلانه و قبلی صورت میگیرد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملکیت مصادره د قانون له حکمه او دمحکمی له پریکړی پرته جایزه نه ده.

یودیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دقانون او ټولنیز عدالت پر اساس د مالیی او محصول معیارونه ، اندازه او ډولونه ټاکل کیږی .

دوه دیرشمه ماده :

دولت د طبیعت ، طبیعی شتمنیو د ساتنی اوله طبیعی زیرمو څخه د معقولی استفادی ، د ژوندانه د چاپیریال دبنه کولو، داوبو اوهوا دککړیدو د مخنیوی او د ځارویو اوبوټو د نړی دساتنی او پایښت په مقصد لازم تدبیرونه نیسی او عملی کوی یی .

دریم فصل

داتباعو تابعیت ،اساسی حقوق، آزادی اومکلفیتونه

دری دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت تابعیت د ټولو اتباعو د پاره برابر او یوشان دی.

دتابعیت ترلاسه کول اوله لاسه ورکول او د هغه نوری

مصادره ملکیت بدون حکم قانون و فیصله محکمه جایز نیست .

ماده سی ویکم:

در جمهوری افغانستان براساس قانون و عدالت اجتماعی معیار ها، اندازه و انواع مالیه و محصول تعین می گردد .

ماده سی ودوم :

دولت به منظورحفظ طبیعت. ثروتهای طبیعی و استفاده معقول از منابع طبیعی ، بهبود محیط زیست ، جلو گیری از آلوده گی آبو هوا، حفظ وابقای عالم حیوانات ونباتات تدابیر لازم اتخاذ وعملی می کند.

فصل سوم

تابعیت ،حقوق،آزادیهاومکلفیت های اساسی اتباع

ماده سی وسوم:

تابعیت جمهوری افغانستان برای تمام اتباع مساوی و یکسان است .

حصول واز دست دادن تابعیت وسایر مسایل مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

مربوطی مسالی د قانون سره سمې تنظیمیږی .

هر شخص چی دقانون سره سم د افغانستان دجمهوریت تابعیت لری ، افغان بلل کیږی.

خلور دیرشمه ماده :

دافغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك پههیواد کی دننه او یا له هیوادهبهرته نه تبعیدیږی .

پنځه دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت له اتباعو څخه هیڅوك بهر نی دولت ته نـــه ورتسلیمـول کیږی .

شپږ دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع له هیواده بهر د دولت ترحمایت لاندی دی.

دولت دهغوی لهقانونی حقوقو اوگټو څخه دفاع کوی ، پـه بهرکی دمیشته افغانانو اړیکی دهیواد سره ټینگوی او هیواد ته دهغوی دراستنیدو پهمقصد مرسته کوی.

اووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــت په هیواد کی د میشتو بهرنیو اتباعو اوبی تابعیته اشخاصو

آن توسط قانون تنظیم مـــی گردد .

هر شخصیکه تابعیت جمهوری افغا نستان راطبق قانو ن دارا باشد افغان نامیـــده میشود .

ماده سی و چهارم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغانستان در داخلو یا خارج کشور تبعید نمی شود .

ماده سی و پنجم :

هیچ یك از اتباع جمهوری افغا نستان بدولت خارجـی تسلیم داده نمیشود .

ماده سیو ششم :

اتباع جمهوری افغا نستان در خارج کشور تحتحما یت دولت قرار دارند . دولت از حقوق ومنافع قانو نی آنهـــا دفاع کرده رابطه افغا نها ی مقیم خارج رابا کشور تحکیم می بخشد و بـه منظور بـــاز گشت آنها بوطن مسا عدت می کند .

ماده سی وهفتم :

جمهوری افغا نستـــا ن حقوق و آزا دی های اتبـــاع خارجی و اشخاص بـــدون

(c) ketabton.com: The Digital Library

حقوق او آزادی دقانون سره سم تضمینوی ، هغوی مکلف دی چی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین رعایت کړی .

اته دیرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع ، ښځه وی که نر دملیت ، نژاد ، ژبی ، قبیلی، دین، مذهب، سیاسی عقیدی، زده کړی ، شغل ، نسب، ټولنیز دریځ، د اوسیدو او اقامت دځای له تعلقاتو پر ته دقانون په وړاندی برابر حقوق او مکلفیتونه لری.

داتباعو د حقوقو او مکلفیتونو په نسبت دهر ډول غیرقانونی امتیاز ټاکل اویا توپیر ممنوع دی .

نهه دیرشمه ماده :

ژوند د انسان طبیعی حق دی. هیڅوك له قانونی مجوزه پرته لهدغه حق څخه نه بی برخی کیږی .

څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دټولو مسلمانانو د پاره د دینی او مذهبی مناسکو دترسره کولو آزادی تضمینیږی .

تابعیت مقیم افغانستان را طبق قانون تضمین می کند . آنها مکلف اند قانون اساسی وقوانین جمهوری افغانستان را رعایت کنند .

ماده سی و هشتم:

اتباع جمهوری افغانستان اعم از زن و مرد بدون نظر داشت تعلقات ملیت، نژاد ، لسان ، قبیله ، دین ، مذهب، عقیده سیاسی ، تحصیل،شغل ، نسب، دارایی،موقف اجتماعی، محل سکونت واقامت در برابر قانون دارای حقوق ومکلفیت های مساوی می باشند .

تعیین هر نوع امتیاز غیر قانونی ویا تبعیض نسبت به حقوق و مکلفیت های اتباع ممنوع است .

ماده سی و نهم :

زنده گی حق طبیعی انسان است هیچ کس بدون مجوز قانونی ازین حق محروم نمی گردد .

ماده چهلم :

در جمهوری افغانستان آزادی اجرای مناسك دینی و مذهبی برای تمام مسلمانان تضمین می گردد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

[illegible]

دنورو ادیانو پیروان دخپلو
مذهبی مراسمو په ترسره کولو
کی آزاد دی .

هیڅوك نه شی کولای چی
د ملی ضد او وګړنیز ضد
تبلیغاتو ، دښمنی د رامنځ ته
کولو اودافغانستان دجمهوریت
دګټو پرخلاف دنورو اعمالو د
ارتکاب په مقصد له دین څخه
ناوړه استفاده وکړی.

یو څلو یښتمه ماده :

**آزادی دانسا ن طبیعی حق
دی** .هغه حق د نوروله‌آزادی
**او له عا مه ګټو پر ته چی
دقانون په وسیله تنظیمیږ ی
حدود نه‌لری .**

آزادی او انسا نی کرامت
له تعرض څخه مصون دی
**دولت دهغو در ناوی او ملا تړ
کوی .**

**دذمی برائت اصلی حا لت
دی . تورن تر هغه و خته‌پوری
چی د محکمی په قطعی حکم**
محکوم شوی نه و ی بی ګناه
ګڼل کیږی .

هیڅ عمل جرم نه‌شی‌بللی
کیدلای مګر دقانون‌دحکمو نو
سره سم .

هیڅوك نیول کیدلای اود
جرم په کولو تورن کیدلای نه

پیروان سایر ادیان در
اجرای مراسم مذهبی شا ن
آزاد می باشند

هیچ شخص نمی توا ند به
منظور تبلیغات ضد ملی وضد
مردمی ، ایجاد دشمنی‌وار
تکاب سایر اعمال خلاف
منافع جمهوری افغا نستان
از دین سو ء استفاده کند .

ماده چهل و یکم :

آزادی حق طبیعی انسا ن
است این حق جز آزادی
دیگران و منا فع عا مه که
توسط قانون تنظیم میگردد
حدودی ندارد .

آزادی و کرامت انسا نی
ازتعرض مصئون بوده دو لت
آنرا احترام و حمایت می‌کنند .

برا ئت ذمه حالت اصلیست
متهم تا زما نی‌که به حکم
قطعی محکمه محکوم نشده
بیگناه شنا خته می شود .

هیچ عملی رانمیتوا ن جرم
شمرد ، **مگر مطابق به احکام**
قانون .

هیچکس رانمیتوا ن‌گرفتار

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

شی مگر د قانون دحکمونـــو
سره سم .

**هیڅوك تو قیفیدای نه شی
مگر دواکمنی محکمی په استیذان
او د قانون دحکومونو سره سم.
هیڅوك مجا زا ت کید لای**
نه شی، مگردمحکمی په حکم د
**قانون د حکمو نو سره سم او
دهغه جرم په تناسب چی کړی
یی دی .**

**جرم یو شخصی عمل د ی
او په کولو سره یی بل څوك
نه مجازات کیږی .**

تورن حق لری چی په خپله
اویا دمدافع وکیل په واسطه
له خانه دفا ع و کړی .

دوه څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت
کی له انسانی کرامت څخـــه
مخالفه جزا ، شکنجه اوتعذیب
جوازنه لری.

د اکراه او گواښ په وسیله
له تورن او یابل چـا څخه د
اقرار ، شهادت او یا څـــر
گندونی اخیستل منعه دی .

هغه څرگندونه یا شهادت
چی له تورن یا بـل چا څخـه
داکراه په وسیله واخیستـل
شی اعتبارنه لری .

ومتهم به ار تکاب جرم نمـود
مگر مطابق به احکام قانون .

هیچکس رانمیتوا ن توقیف
نمود ، مگ ربه استیذان از
محکمه با صلا حیت و مطا بق
به احکام قانو ن.

هیچکس را نمیتوان مجازات
نمود ، مگر به حکم محکمه
مطابق به احکام قا نـــو ن و
متناسب به جرمی که مر تکب
شده است .

جـرم امر شخصیستوبا
ازتکا ب آن شخص دیگر مجاـ
زات نمیشود .

متهم حق دارد شخصا ویا
توسط وکیل مدافع از خود
دفاع کند .

ماده چهل ودوم:

در جمهوری افغا نستـــان
جزای مخالف کرامت انسانی،
شکنجه و تعذیب جوازندارد.

گرفتن اقرار ، شهادت یا
اظهار از متهم یا شخص‌دیگر
بوسیله اکراه وتهدید ممنوع
است .

اظهار یاشهادتیکه از متهم
یاشخص دیگر به وسیله‌اکراه
گرفته شود اعتبار ندارد .

(c) ketabton.com: The Digital Library

که چیری دعامه خدمتونو موظف، تورن یا بل څوك دشهادت ، څرگندونی او یا اقرار د اخیستلو په مقصد شکنجه کړی او یا دشکنجی په تعمیل امروکړی، د قانون سره سم مجازات کیږی.

دلوړو مقاماتو په امر باندی استناد ، مرتکب ته دقانون نه دمخالفو اعمالو له ارتکاب څخه برائت نه ورکوی .

دری څلویښتمه ماده :

دشخص پوروړ توب دهغه آزادی د سلبیدو موجب کیدلای نه شی .

دپور د تحصیل لاری او وسایل د قانون په واسطه تنظیمیږی .

څلور څلویښتمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی دکور مصوونیت تضمینیږی

هیڅوك د دولت د استازی په شمول نه شی کولای چی داوسیدونکی له اجازی اوله هغو حالاتو او طرز څخه پرته چی په قانون کی تصریح شوی وی، دچاکورته ورننوزی او یا هغه وپلټی.

هر گاه موظف خدمات عامه متهم یا شخص دیگر را به منظور گرفتن شهادت، اظهار ویا اقرار شکنجه نماید ، یا به تعمیل شکنجه امر کند مطابق قانون مجازات می گردد .

استناد به امر مقامات مافوق مرتکب را از ارتکاب اعمال خلاف قانون برائت نمی دهد.

ماده چهل وسوم:

مدیون بودن شخص ، موجب سلب آزادی وی‌شده نمی تواند .

طرز ووسایل تحصیل‌دین، توسط قانون تنظیم میگردد.

ماده چهل وچهارم :

در جمهوری افغانستان مصوونیت مسکن تضمین میگردد .

هیچ شخص به شمول نماینده دولت بدون اجازه ساکن و به غیر از حالات و طرز یکه در قانون تصریح گردیده ، نمیتواند به مسکن شخص داخل شود و یا آنرا تفتیش کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه څلو ینبتمه ماده :

دافغا نستا ن په جمهوریت کی‌د لیکونو ، دتیلفونی او تیلگرافی مخابرو محر میت تضمینیږی.

هیڅوک ددولت داستازی په شمو ل نه شی کولای چی دقا نون له حکمه پرته دتیلفونی اوتیلگرافی مخابرو اولیکونو **پلټنه وکړی .**

شپږ څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع چی ددولتی ارگـانونو ټولنیزو سازمانونو او د چارو د مسوولینو له خوا د دندی د ترسره کولو پ ه‌وخت کی په غیر قانونی توگـه زیانمـن کیږی ، دزیان د جبران حق لری. دزیان دجبـران شرایط او څرنگوالی د قانـون پـه واسطه تنظیمیږی .

اووه څلویښتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـت اتباع حـق لری چـی د دولت په ټولنیز ـ سیاسی ژونـد او دچارو پـه اداره کی پـه مستقیمه توگه او یاد خپلـو استازیو له لاری برخه واخلی.

اته څلویښتمه مده :

د افغانستان د جمهوریـت

ماده چهل و پنجم :

در جمهوری ا فغا نستا ن محر میت مکا تیب ، مخا بـره های تیلفونی و تیلگـرا فـی تضمین می‌**گردد .**

هیچ شخص به شمول نما **ینده دو لت نمیتواند بـدون** حکم قانون به تفتیش مخابره **های** تیلفونی ، تیلگرافی‌ومکاـ تیب اقدام ورزد .

ماده چهل‌و ششم :

اتباع جمهوری افغا نستان که از ار گانهای دولتی ،سازـ مانهای اجتماعی ومسوولیـن امور حین اجرای وظیفـه بصورت غیر قا نو نی‌متضرر میگردند دارای حق جبـران خساره می باشند . شرایط وطرز جبران خساره توسـط قانون تنظیم می گردد .

ماده چهل و هفتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق‌دارند در زندگی اجتماعی، سیاسی واداره امور دو لـت بصورت مستقیم ویا از طریق نمایندگان خود شرکت‌نمایند.

ماده چهل‌و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتباع دانتخابولو او انتخابیدلو حق لری. له دغه حق څخه داستفادی شرایط اوطرزدقانون په واسطه تنظیمیږی.

نهه څلویښتمه ماده:

د افغانستان د جمهوریت اتباع دفکر او بیان دآزادی حق لری.

اتباع کولای شی چی له دغه حق څخه په ښکاره، شفاهی او لیکلی توگه دقانون سره سمه استفاده وکړی.

له خپریدو څخه مخکی د مطبوعاتو سانسور جوازنه لری.

پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دقانون سره سم دسوله ییزو غونډو ، تظاهراتو او اعتصاب حق لری.

یوپنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د انفرادی او ډله ییز شکایت ، انتقاد او غوښتنی حق لری.

دولتی ارگانونه ، ټولنیز سازمانونه اودچارو مسوولین موظف دی چی شکایتونه ، غوښتنی او انتقادونه په هغه موده کی چی قانون ټاکلی

دارای حق انتخاب کردن و انتخاب شدن می باشند. شرایط وطرز استفاده از این حق توسط قانون تنظیم می گردد.

ماده چهل و نهم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فکرو بیان می باشند .

اتباع میتوانند از این حق بصورت علنی ، شفاهی وتحریری طبق قانون استفاده کنند .

سانسور مطبوعات قبل از نشر جواز ندارد .

ماده پنجاهم :

اتباع جمهوری افغانستان طبق قانون دارای حق اجتماعات ، تظاهرات مسالمت آمیز واعتصاب می باشند .

ماده پنجاه ویکم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق شکایت ، انتقاد پیشنهاد انفرادی وجمعی می باشند .

ارگانهای دولتی، سازمان های اجتماعی و مسوولین امور موظف اند به شکایات ،پیشنهادات وانتقادات در موعدیکه قانون تعیین کرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده وخیږی او لازم اجـــراآت وکړی.

دانتقاد په خاطر تعقیـــب ممنوع دی.

دوه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـــت اتباع دکار او د برابر کار په وړاندی دبرابر مزد دلاس ته وروړلو حق لری.

دولت د کار د عادلانــه او پرمختللـو قوانینو د وضـــع کولو اوتطبیق له لاری لـــه دغه حق څخه داتباعو داستفادی دپاره لازم شرایط برابروی .

دری پنځوسمه ماده :

داجباری کارتحمیل منعـــه دی. دجنګ، طبیعی آفتونـــو په حالـت او پـــه نـــورو هغو حالاتو کی چی عامه ژوند او هوساینه تهدید کـــړی ، داجباری کار سرته رسول له دغه امر څخه مستثنی دی .

څلور پنځو سمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـــت اتباع د ټولنی داړتیا په پام کی نیولو سـره د تخصصـــی ځانګی لـه مخـی د دولتـــی دندو دترلاسه کولو او دشغل دانتخاب حق لری.

رسیده گی نموده اجراآت‌لازم به عمل آور ند.

تعقیب بخاطر انتقادممنوع است .

ماده پنجاه ودوم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای‌حق کار ودر یافت مزد مساوی در مقابل کار مساوی می باشند .

دولت از طریق وضع و تطبیق قوانین عادلانه ومترقی کار شرایط لازم رابرای‌استفاده اتبـاع از یـن حق مساعـد می سازد .

ماده پنجاه وسوم :

تحمیل کار اجباری ممنوع است .

اجرای کار اجبـاری در حالت جنگ ، آفات طبیعـی وسایر حالاتی که حیات و آسایشس عا مه را تهدیدکند ازین امر مستثنی میباشد .

ماده پنجاه وچهارم :

اتباع جمهوری افغا نستان بانظر داشت نیاز مندی‌جامعه مطابق رشته تخصصی دارای حق احراز وظایف دولتی و انتخاب شغل می باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

پنځه پنځوسمه ماده :
د افغانستان د جمهوريت اتباع داستراحت حق لري .
دولت د کار د ساعتونو اوله مزدسره دنوبتي رخصتي تاکل او درخصتيو ، جشنونو او اخترونو په ورځو کې د کار د شرايطو خرنګوالى تنظيموي او د استراحت ، دفرهنګي ، هنري موسسو دشبکو د پراختيا او د بدني روزني ، ورزش او سالمو تفريحاتو دپاره شرايطبرابروي.

شپږ پنځوسمه ماده :
دافغانستا ن جمهوريت اتباع په وړيا توګه دزده کړې حق لري .
دولت د بيسوا د ی له‌منځه وړلو، د متوازني ښوونی ا و روزنی د تعميم، په مورنۍژبی دزده کړی ، داجبار ی‌لومړ نيو زده کړو د تامين ، د تخنيکي حرفوي او مسلکی عمو مي‌زده کړو د تدريجي پرا ختيا اود ملي کادرونو د رو زنی دپاره دلو ړو زده کړو د سيستم دودي په مقصد لازم تدبيرونه نيسي .
دافغانستا ن په جمهوريت

ماده پنجاه و پنجم :
اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق استراحت ميباشند دولت تعيين سا عات کار و رخصتي نوبتي با مزد و چگو نگی شرايط کار را در روز های رخصتی ، جشن‌هاو اعياد تنظيم کرده، شرايط استراحت، گسترش شبکه های مو- سسات فر هنگی ، هنری ، رشد تربيت بدنی ،ورزش وتفر يحات سالم را مسا عد می سازد .

ماده پنجاه وششم :
اتبا ع جمهوری افغا نستان دارای حق آموزش را يگان می با شند
دو لت به منظور امحای بيسوادی ، تعميم تعليم وتر- بيه متوازن ، آموزش به‌لسان ماد ر ی ، تا مين تعليما ت ابتدائی اجبار ی ،گستر ش تد ريجی تعليما ت عمو می تخنيکی حر فو ی و مسلکی ورشد سيستم تحصيلا ت عالی جهت تربيه کادر های ملی، تدا بيرلا زم اتخاذ می کند .
در جمهو ر ی افغا نستا ن

(c) ketabton.com: The Digital Library

کی د خصوصی سکتور ا و بهرنیو اشخاصو لهخوادتعلیمی اوتحصیلی موسسو جوړول دقانون سره سم مجاز دی .

اووه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع د روغتیا او ټولنیزو تامیناتو حق لری .

دولت د ملی سراسری طبی خدمتونو د سیستم د هر اړخیزی او متوازنی پراختیا ، د روغتیایی مرکزونو او روغتونونو د پراختیا ، دطب د دکتورانو او طبی خدمتونو د کارمندانو دروزنی، دعمومی ناروغیو دمخنیوی ، دوړیا روغتیایی خدمتونو دپراختیا، دخصوصی طبی خدمتونودتنظیم او هڅونی او د زړو کسانو ، دجګړی او کار د معلولینو او دشهیدانو دپاتی کسانو د پاره د مادی تامیناتو د ښه کولو لـه لاری لازم تدبیرونه نیسی.

اته پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت اتباع دعلمی، تخنیکی او هنری فعالیتونو د آزادی حق لری .

دولت دعلم او د علمی

ایجاد مو سسا ت تعلیمی و تحصیلی تو سط سکتور خصو صی واشخا ص خارجی طبق قا نو ن مجا ز است .

ماده پنجاه و هفتم :

اتباع جمهوری افغا نستا ن دارای حق صحت و تا مینات اجتماعی می باشند . دو لت از طر یق توسعه همه جا نبه و متوازن سیستم خد مات طبی سراسری ملی ، توسعه شفا خانه ها ، مرا کز صحی پرورش دوکتوران طب وکار مندان خد مات طبی، جلو گیری از امراض همگانی ، توسعه خد مات صحی رایگان. تنظیم و تشویق خدمات‌طبی خصو صی ، بهبود تأ مینات مادی برای کهن‌سالان، معلولین جنگ وکار وباز مانده گان شهداء تدابیر لازم اتخاذ می نماید .

ماده پنجاه و هشتم :

اتباع جمهوری افغانستان دارای حق آزادی فعالیت های علمی ، تخنیکی و هنری میبا شند.

دولت پیشر فت منظم‌علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

کادرونو د روزنــــی منظـــم پرمختگ تامینوی ، د مولفانو او مخترعانو حقــوق ساتی ، په ټولو برخو کی د علمـــــی څیړنو هڅونه او ملاتړ کـوی اود علمی څیړنو له نتا یجــو څخه اغیزمنه‌استفاده تعمیموی.

نهه پنځوسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـــت اتباع په هیواد کی‌د مسافرت او داوسیدنی او اقامت د ځای د آزاد انتخاب حق لری .

دولت کولای شی چـــی د عامه امنیت او نظم دساتنی ، د ناروغیــو د خپریـــــدو د مخنیوی او د اشخــاصــو د حقوقو او آزادیو د ساتنـــــی په مقصد د هیواد په ځینــــو سیمو کی مسافرت، اوسیدنه او اقامت په موقتی توگـــــه منعه کړی .

شپیتمه ماده :

د افغانستان د جمهوریـــت اتباع حق لری چی د قانـــون سره سم له هیواد څخـــــه بهر ته مسافـــرت وکړی ا و وطن ته راستانه شی .

وتربیه کادر های علمی را تامین ،حقوق مولفان و مختر- عان راحفظ و تحقیقات علمی رادر تمام عرصه هاتشویـق وحمایه کرده ، استفاده‌موثـر از نتایج تحقیقات‌علمی راتعمیم می بخشد .

ماده پنجاه ونهم :

اتباع جمهوری افغا نستان دارای حق مسافرت‌وانتخاب آزاد محل سکو نت واقا مت در کشور می باشند .

دولت میتواند بمنظور حفظ امنیت ونظم عامه، جلو گیری ازشیوع امراض ، حفظ حقوق وآزادی های اشخاص ، مسافرت ، سکو نت ویا اقامت‌رادر بعضی مناطق کشور موقتاً ممنوع قرار دهد.

ماده شصتم :

اتباع جمهوری افغانستان حق دارند طبق قانون بخار ج کشور مسافرت وبوطن عودت کنند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يو شپيتمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت هر تبعه مكلف دی چی د افغانستان د جمهوريت اساسی قانون او قوانين رعايت كړی .

دقانون له حكمونو ځخه بی خبری عذرنه ګڼل كيږی .

دوه شپيتمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت اتباع او بهرنی وګړی مكلف دی چی دولت ته د قانـــون سره سمه ماليه او محصول وركړی .

دری شپيتمه ماده :

له هيواد خپلواكی ، ملـــی حاكميت او د هيوادله زمكنی بشپړ تيا ځخه دفاع د افغانـ نستان د جمهوريت د اتباعو له وياړه ډك مكلفيت دی .

په وسله وال پـــوځ كـی دخدمت شرايط د قانـــون د حكمونو سره سم تنظيميږی .

ځلور شپيتمه ماده :

دولت داتباعو له اساســی حقوقو او آزاديــو ځخـه د استفادی او د مكلفيتونو د تر سره كولو د پاره لازم شرايط برابروی .

هيڅوك حق نه لری چی په

ماده شصت ويكم:

هر تبعه‌جمهوری افغانستان مكلف است قانون اساسی و و قوانين جمهوری افغانستان را رعايت كند.

بی خبری از احكام قانو ن عذرپنداشته نميشود .

ماده، شصت ودوم :

اتباع جمهوری افغانستان واشخاص خارجی مكلف اندبه دولت طبق قا نون ما ليــهو محصول بپر دازند .

ماده شصت وسوم :

دفاع از وطن ، استقلال، حاكميت ملی و تما ميت‌ارضی كشور مكلفيت پر افتخاراتباع جمهوری افغا نستان ميباشد.

شرايط خد مت در قوا ی مسلح مطابق به احكام قانون تنظيم ميگردد .

ماده شصت‌و چهارم :

دولت شرايط لازم را بـــرای استفاده از حقوق و آزادی‌های اساسی وانجام مكلفيت های اتباع فراهم ميسازد .

هيچ‌كس حق ندارد از

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون کی له مندرجو حقوقو او آزادیو څخه دعامه گټــو پرخلاف اودنوروواتباعو دحقوقو او آزادیو په زیان استفــاده وکړی ۰

خلورم فصل

لویه جرگه

پنځه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دملی او تاریخی دودونو له مخی ، د افغانستان دخلکو دارادی تر ټولو لویه ښکارندویه ده،

شپږ شپیتمه ماده :

لویه جرگه له دغه کسانــو څخه جوړه ده :

۱ ـ جمهـور رئیس او د جمهور رئیس مرستیا لا ن ،

۲ ـ د ملی شورا غړی

۳ ـ صدراعظم ، د صدراعظم مرستیالان او د وزیرانودشورا غړی ۰

٤ ـ قاضی القضات او د قاضی القضات مرستیا لان ۰

٥ ـ لوی څارنوال ۰

٦ ـ داساسی قانون دشورا رئیس ۰

۷ ـ دو لایتونو دشورو اگانو رئیسان ۰

۸ ـ له هرو لایت څخه په ولسی جرگه کی د هغــو

حقوق و آزادی های مندرج در قانون علیه منافع عا مــه وبه ضرر حقوق و آزادی های سایر اتباع استفا ده نماید ۰

فصل چهارم

لویه جرگه

ماده شصت وپنجم :

لویه جرگه مطابق بهسنن ملی وتاریخی عالیترین مظهر اراده مردم افغا نستان می باشد

ماده شصت وششم :

لویه جرگه متشکل است از:

۱ـ رئیس جمهور ومعاونان رئیس جمهور

۲ـ اعضای شورای ملی ۰

۳ـ صدراعظم ، معا ونــان **صدر اعظم واعضای شــورای وزیران ،**

٤ـ قاضی القضات ومعاونان قاضی القضات،

٥ـ لوی څارنوال ،

٦ـ رئیس شورای قا نــون اساسی،

۷ـ روسای شورا های ولا- یات،

۸ـ از هر ولایت بتعــداد وکلای آنها در ولسی جر گه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دو کیلانو په شمیر ، د خلکو په انتخاب د عمو می، برابری، آزا د ی ، سری او مستقیمی رایی اخیستنی له لاری .

۹ ــ دسیاسی ، علمـــی ، فرهنگی ،تولنیزو او روحانی شخصیتو نو له جملی څخـه حداکثر پنځوس تنه چـــی د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کیږی .

اووه شپیتمه ماده :

لویه جرگه دغه واکونـــه لری :

۱ــ د اساسی قانون تصویب او تعدیل .

۲ــ دجمهور رئیس انتخاب او د دغه داستعفا منل .

۳ــ د جگړی او متارکی لـه اعلان سره موافقت .

٤ــ دهغو خورا مهمو مسالو په باره کی د تصمیم نیـو ل چی د هیواد په بر خلیـــک پوری اړه لری .

اته شپیتمه ماده :

له هغو حالاتو پرته چی په دغـــه اساسی قانـــون کـــی بل ډول اټکـــل شوی وی ، لویه جرگه د جمهور رئیس په واسطه رابلل کیږی، پرانیستل

به انتخاب مردم ، از طریق را یگیری عمومی ، مساوی، آزاد، سری ومستقیم

۹ــحد اکثر پنجاه نفر از جمله شخصیت های سیا سی علمی فر هنگی ،اجتما عـــی ورو حانی که تو سط رئیس جمهور تعیین میشو ند.

ماده شصت و هفتم :

لویه جر گه دارای صلاحیت های ذیل میباشد :

۱ــ تصویب وتعدیل قانون اساسی ،

۲ــ انتخاب وقبول استعفای رئیس جمهور ،

۳ــ موافقت به اعــــلا ن جنگ ومتار که .

٤ــ اتخاذ تصمیم در مورد مهمترین مسا یلیکه به سر ــ نوشت کشور ار تباط می گیرد .

ماده شصت و هشتم :

به استثنای حالا تیکه درین قانون اساسی طور دیگــــر پیشبینی شده باشد لویــه جرگه توسط رئیس جمهــور

کیږی او د هغی غونډی د جمهور رئیس او یا بل هغه چا تر ریاست لاندی چی جمهور رئیس یی دخپل نایب په توگه وټاکی ، جوړیږی .

دلویی جرگی نصاب د هغی دټولو غړیو ددوو ثلثو په حضور بشپړیږی .

دلویی جرگی تصمیمونه د هغی د ټولو غړیو د رایو په اکثریت نیول کیږی .

نهه شپیتمه ماده :

د ولسی جرگی د ړنگیدو په حالت کی د هغی غړی د نوی ولسی جرگی تر انتخابه پوری خپل غړیتوب د لویی جرگی دغړیو په توگه ساتی.

اویایمه ماده :

دلویی جرگی انتخابات د قانون او کړنلاره یی په خپله دلویی جرگی په واسطه تنظیمیږی .

پنځم فصل

جمهور رئیس

یواویایمه ماده :

جمهور رئیس د دولت مشر دی، خپل واکونه په

دعوت، افتتاح وجلسات آن تحت ریاست او یا شخص دیگری که رئیس جمهور بحیث نایب خود تعیین کند دایر می شود .

نصاب لویه جرگه با حضور دو ثلث مجموع اعضای آن تکمیل می گردد .

تصامیم لویه جرگه به اکثریت آرای مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده شصت ونهم :

در حالت انحلال ولسی جرگه، اعضای آن الی انتخاب ولسی جرگه جدید عضویت خودرا به حیث اعضای لویه جرگه حفظ مینمایند .

ماده هفتادم :

انتخابات لویه جرگه توسط قانون وطرز العمل آن توسط خودلویه جرگه تنظیم می گردد .

فصل پنجم

رئیس جمهور

ماده هفتادویکم :

رئیس جمهور در راس دولت قرار داشته صلاحیت های خود را درعرصه های تقنینیه ، اجرائیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تقنینیه اجرائیه او قضا ئیه برخو کې ددغه اساسي قانون او د افغانستان د جمهوریت د قوانینو له حکمونو سره سم تعمیلوی.

دوه اویایمه ماده :

جمهور رئیس د لویې جرگې دغړیو د رایو په اکثریت اوو کلونو د مودې د پاره انتخابیږي .

یو شخص نه شي کیدلای له دوو ځلو نه زیات د جمهور رئیس په توگه انتخاب شي .

جمهور رئیس لویې جرگې ته مسوول اوپه راپور ورکولو مکلف دی .

د نوي جمهور رئیس د انتخاب په مقصد لویه جرگه دجمهور رئیس دواك د دورې له پای ته رسیدو څخه مخکې د دیرشو ورځو په موده کې رابلل کیږي .

دری اویایمه ماده :

د افغانستان دجمهوریت هر مسلمان تبعه چې د څلوېښت کلنی عمریې بشپړ کړی وی ، په خپله اوهمسریې له افغان مور او پلار څخه زیږیدلی اوله مدنی اوسیاسی حقوقو څخه برخمن وی ،

وقضا ئیه مطابق احکام این قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان تعمیل می کند .

ماده هفتادو دوم :

رئیس جمهور به اکثریت آرای اعضای لویه جرگه برای مدت‌هفت سال‌انتخاب میشود.

یك شخص نمیتواند بیش از دو بار به حیث رئیس جمهور انتخاب گردد .

رئیس جمهور نزد لویه‌جرگه مسوول و مکلف به ارائه گزارش می باشد .

بمنظور انتخاب رئیس جمهور جدید لویه جرگه‌طی مدت سی روز قبل از ختم دوره صلاحیت رئیس‌جمهور دعوت می گردد .

ماده هفتاد و سوم :

هر تبعهٔ مسلمان جمهوری افغانستان که سن (۴۰) سالگی را تکمیل کرده خود و همسروی از والدین افغان متولد واز حقوق مدنی وسیاسی بر خور دار باشد بحیث

د جمهور رئیس په توګه انتخابیدلای شی .

څلور اویایمه ماده :

جمهور رئیس په لویه جرګه کی له انتخابیدلو وروسته په لاندی ډول لوړه کوی :

((د لوی خدای په نامه لوړه کوم چی د اسلام د سپیڅلی دین د اساسونو حمایت ، د اساسی قانون رعایت او د هغه د تطبیق څارنه او د افغانستان د خپلواکی ، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا ساتنه وکړم ، د اتباعو اساسی حقوق او آزادی وساتم او خپلی ټولی هلی ځلی د ټولنیز عدالت ، د خلکو د نیکمرغی ، د سولی د ټینګښت او د هیواد د پرمختګ د تامین په خاطر په کار واچوم)) .

پنځه اویایمه ماده :

جمهور رئیس د دغه اساسی قانون پر نورو مندرجو واکونو برسیره دغه واکونه لری :

۱ـ د وسله وال پوځ لوی قیادت .

۲ـ د قوانینو او د ملی شورا د مصوبو توشیح ،

۳ـ د حکومت د [illegible]

رئیس جمهور انتخاب شده میتواند .

مادهٔ هفتاد و چهارم :

رئیس جمهور بعد از انتخاب در لویه جرگه حلف آتی را بجا می آورد :

«بنام خداوند بزرگ سوگند یاد می کنم که اساسات دین مقدس اسلام را حمایت ، قانون اساسی را رعایت و از تطبیق آن مواظبت نموده از استقلال ، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی افغانستان حراست کنم . حقوق و آزادیهای اساسی اتباع را حفاظت نمایم و تمام مساعی خود را بخاطر تامین عدالت اجتماعی ، سعادت مردم ، تحکیم صلح و ترقی کشور به کار برم .»

مادهٔ هفتاد وپنجم :

رئیس جمهور علاوه بر سایر صلاحیتهای مندرج این قانون اساسی ، دارای صلاحیت های آتی میباشد :

۱ـ قیادت اعلی قوای مسلح

۲ـ توشیح قوانین ومصوبات شورای ملی .

۳ـ تعیین صدر اعظم

دپاره د هر ډول صدریا قسم تاکل .

٤ـ دولسی جرگی له خوا دباور د رایی له اخیستلو وروسته دصدراعظم ، د صدر اعظم دمرستیالانو او دوزیرانو تقرر منظوری او د هغوی داستعفا منل ،

٥ـ د لزوم په وخت کی دوزیرانو د شورا د غونډو تدویر او مشری .

٦ ـ د قاضیانو د انسلاک منظوری او د قانون سره سم دقاضیانو، دلوړ رتبه کارمندانو او افسرانو د تقرر ترفیع او تقاعد منظوری ،

٧ـ دسیاسی ، ټولنیزو او اقتصادی سترو مسألو په باب د عمومی نظر غوښتنی یا دعامه رایی ته د مراجعی (ریفراندم) په باره کی تصمیم نیول.

٨ ـ د مجازاتو بخښل او کمول .

٩ـ په نورو هیوادونو او بین المللی سازمانونو کی دافغانستان جمهوریت دډیپلوماتیکو نماینده گیو د رئیسانو تاکل .

رشته به تشکیل حکومت.

٤ـ منظوری تقرر صدراعظم، **معاونان صدر اعظم و وزراء بعد از کسب رای اعتماد از جانب ولسی جرگه ،وقبول استعفای آنان،**

٥ـ تدویر وریاست جلسات شورای وزیران عندا للزوم .

٦ـ منظوری انسلاک قضات ومنظوری تقرر، ترفیع وتقاعد قضات ، کارمندان و افسران عالیرتبه ، طبق قانون ،

٧ـ اتخاذ تصمیم در مورد تدویر نظر خواهی عمومی یامراجعه به آرای عامه (ریفراندم) راجع بهمسایل عمده سیاسی ،اجتماعی واقتصادی

٨ـ عفو و تخفیف مجازات.

٩ـ تعیین روسای نماینده گیهای دیپلوماتیک جمهوری افغانستان در کشور های دیگر وسازمانهای بین المللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جرگه

۱۰ـ دافغانستان په جمهوریت کی د نورو هیوادونو دډیپلو ماتیکو نما ینده گیو د درئیسانو دباور لیکونو منل.

۱۱ ـ داضطرار د حالت ، د عمومی او قسمی سفربری اعلام او پای‌ته رسول یی.

۱۲ـ دلویی جرگی په موافقه دجگړی او متارکی اعلام .

۱۳ ـ دقانون سره سم د پیسو دخپرولو اجازه او پولی ریفورم .

۱۴ ـ دقانون سره سم دتابعیت او پناه ورکړه.

۱۵ـ دقانون سره سم دنښا نونو، مډا لونو او افتخاری لقبونو ور کړه.

۱۶ـ دافغا نستان جمهوریت دملی سرود منظوری .

۱۷ ـ د هغو قوانینو او نورو تقنینی اسنادو لغوه کول چی داساسی قانون سره د هغو نه سمون داساسی قانو ن دشورا له خوا تثبیت شوی وی .

۱۸ ـ د جمهوری ریاست د اداری دستگاه جوړول .

۱۹ ـ دقانو ن سره سم دنورو واکونو عملی کول .

۱۰ـ**قبول اعتماد نامه های** رو سای نما ینده‌گیهای دیپلو ماتیك کشور های د یگر **درجمهوری افغا نستان.**

۱۱ـ**اعلام حالت اضطرار،** سفربری عمومی وقسمی وخاتمه دادن به آنها،

۱۲ـ **اعلام جنگ ومتارکه** به موافقه لویه جرگه .

۱۳ـ**اجازه نشر پول ور** یفورم پو لی **طبق قانون ،**

۱۴ـ اعطای تا بعیت وپناهنده گی **طبق قانون،**

۱۵ـ اعطای نشانها ،مدالها والقاب افتخاری **طبق قا نون**

۱۶ـ**منظوری سرود ملی** جمهوری **افغا نستان ،**

۱۷ ـ **الغای قوانین وسایر** اسناد تقنینی که عدم مطابقت آنها با قا نون اسا سی **توسط** شورای قانون اساسی **تثبیت شده باشد،**

۱۸ـ**ایجاد دستگاه اداری** ریا ست **جمهوری،**

۱۹ـ اعمال سایر صلاحیت **ها طبق قانون،**

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

جمهور رئیس کولای شی چی خپل ځینی قانونی واکونه د جمهور رئیس مرستیالانو ته ور وسپاری .

شپږاویایمه ماده :

جمهور رئیس د صعب العلاجی او اوږدی ناروغی او یا استعفا له حالاتو پرته دواك ددوری ترپایه خپلو دندو ته دوام ورکوی. په ټولو هغو حالاتو کی چی جمهور رئیس ونه شی کړای خپلی دندی سرته ورسوی د غه دندی د جمهور رئیس د لومړی مرستیال له خوا ترسره کیږی .

جمهور رئیس په دایمی توگه دکار دوړتیا له لاسه ورکولو، مړینی او یا استعفا په صورت کی لویه جرگه د هغه د لومړی مرستیال په واسطه د نوی جمهور رئیس د انتخاب په مقصد دیوی میاشتی دمودی په ترخ کی رابلل کیږی.

د استعفاء په حالت کی جمهور رئیس خپله استعفا په مستقیمه توگه لویی جرگی ته وړاندی کوی.

رئیس جمهور میتواند بر-خی از صلاحیتهای قانونی خود را به معاونان رئیس جمهور تفویض نماید.

ماده هفتاد و ششم :

رئیس جمهور بجز از حالات بیماری صعب العلاج ودوام دار و یا استعفاء الی ختم دوره صلاحیت به وظایف خود دوام میدهد . در تمام حالاتیکه رئیس جمهور نتواند وظایف خود را ایفا نماید این وظایف از طرف معاون اول رئیس جمهور اجراء می-شود .

در صورت ازدست دادن دایمی قابلیت کار، مرگ و یا استعفای رئیس جمهور ، لویه جرگه توسط معاون اول او به منظور انتخاب رئیس جمهور جدید طی مدت یك ماه دعوت می شود .

در حالت استعفاء، رئیس جمهور استعفای خود را مستقیماً به لویه جرگه ارائه می کند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم فصل
ملی شورا

اووه اویایمه ماده :

ملی شورا (پار لما ن)د افغانستا ن جمهوریت تر ټولو لوړ تقنینی ارگان دی .

اته اویایمه ماده :

ملی شورا دولسی جرگی اوسناله دوو مجلسونو څخه جوړه ده.

نهه اویا یمه ماده :

په ولسی جرگه کی د خلکو وکیلان د عمو می ، برابری ، آزا د ی، سری او مستقیمی رایی اخیستنی لـه لاری دیوی پنځه کلنی تقنینیه دوری دپاره د قانون سره سم انتخابیږی.

دسنا د مجلس غـــــړی (سناتوران) په لاندی تو گـه انتخاب او ټاکل کیږی :

۱ـ له هرو لایت څخه دوه تنه د پنځو کلونو د پاره دخلکو په انتخاب دعمومی بـرابـری، آزادی، سری او مستقیمی رایی اخیستنی له لاری .

۲ـ د هرو لایت دشورا د غړیو له جملی څخه دوه تنه ددریو کلونو دپاره د مربوطی شورا په انتخاب.

فصل ششم
شورای ملی

ماده هفتاد وهفتم:

شورای ملی (پارلمان) عالیترین ارگان تقنینی جمهـــوری افغانستان میباشد .

ماده هفتادو هشتم :

شورای ملی متشکل ازدو مجلس ولسی جرگه وسنـــا می باشد .

ماده هفتادو نهم :

وکلای مردم در ولسی جرگه از طریق را یگیری عمو مـی، **مساوی ، آزاد سری ومستقیم برای یك دوره تقنینیه پنـــج** ساله، طبق قانون انتخـا ب میشوند .

اعضا ی مجلس سنا(سنا توران) به ترتیبذیل انتخاب وتعیین میشوند:

۱ـاز هر ولایت دو نفـر برای مدت پنج سال به انتخاب مردم، از طریق رایگیری عمومی ،مساوی، آزاد، سری ومستقیم،

۲ـاز جمله اعضای شورای هر ولایت دونفربرای مدت سه سال به انتخاب شورای مربوط

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

۳ – پاتی دریمه برخه‌دملی فرهنگی شخصیتونو د خبیرو، پوهو او باوری افرادو له‌جملی څخه د څلورو کلونو د پاره‌د جمهور رئیس له خواتـــا کل کیږی .

اتیایمه ماده:

د ملی شورا د غړیو شمیر، شرایط ، د انتخاب او انتصاب طرز د قـــانـــون سره سم تنظیمیږی .

یو اتیایمه ماده :

ملی شورا ددغه اساســی قانون پرنورو مندرجو واکونو **برسیره** دغه واکونه لری:

۱– د قوانینو او تقنینـــی فرمانونو تصویب، تعدیل‌اولغوه **کول** او جمهور رئیس ته یی دتوشیح په غر ض وړانـــدی **کول** .

۲ – دقوانینو تفسیر .

۳– ددوه اړخیزو تړو نونو دعقد او فسخ **کولو تصویب** اود بین‌المللی تړو **نونو سره** دیوځای‌کیدو او **ورڅخه** دوتلو تصویب ،

٤– داقتصادی –ټولنیـزی پرمختیا دپلا نونو تصویب اود **هغو** دترسره کولو پـه‌باب **دحکو مت** دراپور تائید .

۳– یك ثلث با قیمانده از جمله شخصیت های ملی،فر– هنگی ، افراد خبیر، دانشمند وبا اعتبار ،برای مدت چهار سال ،به تعیین‌رئیس جمهور،

ماده هشتادم:

تعداد،شرایط طرز انتخاب وانتصاب اعضای شورای ملی مطابق قانون تنظیم می گردد.

ماده هشتاد و یکم :

شورای ملی، علاوه برسایر **صلا حیتها ی مندر ج ا یـــن قانون اسا سی ، دارای صلا حیتهای ذیل میبا شد :**

۱ – تصو یب ، تعد یل و لغو قوانین و فرا مین تقنینی وتقدیم آنها به‌رئیس جمهور **جهت تو شیح .**

۲ – تفسیر قوانین .

۳– تصویب عقد و فســخ معا هدات دو جانبه و تصویب الحاق به معا هدات بین‌المللی وانفصال از آنها ،

٤ – تصو یب پلان هــای انکشاف اقتصا دی –اجتماعی **وتا ئید گزارش حکو مت د ر** مورد اجرای آنها ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ـ ددولتی بودجی تصویب اودهغی داجرا په باب دراپور څیړنه .

۶ـ دا داری واحدونوجوړول او تعدیل یی .

۷ـ دوزارتونو جوړول او لغوه کول ،

۸ـ د جمهور رئیس د وزیرنو پیژندنی او غوښتنی له مخی د جمهور رئیس د مرستیالانو د ټاکلو او عزل په باب دتصمیم نیول.

۹ـ دو لت ته د پور دا خیستلو اجازه او دانحصار دورکړی په شمول په ملی اقتصاد کی داساسی اهمیت لرونکی امتیاز ورکړه .

۱۰ـ دقانون سره سم د نښانونو ، مدالونو اوافتخاری لقبونو وضع کول ،

۱۱ـ له نورو دولتونو او بین المللی سازمانونو سره داړیکو دټینګولو تائید .

۱۲ ـ داستجواب په غونډه کی د حکومت په واك کی د شاملو اجراآتو په باب د صدراعظم او د حکومت دغړیو دځواب اوریدل .

۵ ـ تصویب بودجه دولتی وبررسی گزارش در مورد اجرای آن .

۶ ـ ایجادواحدهای اداری و تعدیل آنها .

۷ـ تاسیس ولغو وزارتها.

۸ـ اتخاذ تصمیم در مورد تعیین وعزل معاونان رئیس جمهور به اساس معرفی ومطالبه رئیس جمهور .

۹ ـ اجازه اخذ قرضه به دولت واعطای امتیاز دارای اهمیت **اساسی در اقتصادملی به شمول اعطای انحصار .**

۱۰ ـ وضع نشانها ، مدالها والقاب افتخاری، طبق **قانون .**

۱۱ ـ تائید برقراری روابط با دول دیگر و سازمان **های بین المللی .**

۱۲ـ استماع جواب صدراعظم **واعضای حکومت در** مورد اجرا آت شامل صلاحیت **حکومت در جلسه استجواب .**

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسی جرګه

دوه اتیایمه ماده :

ولسی جرګه دغه اختصاصی واکونه لری :

۱ـ دوزیرانو شورا او یا د هغی یوه غړی ته دباوردرایی دورکړی او یا د باور د سلب په باب دتصمیم نیول .

۲ـ دولسی جرګی او سناتر مینځ دنظر د اختلاف پهصورت کی داقتصادی ـ تو لنیزی پرمختیا دپلانونو او د دولتی بودجی دطرحیپهباب دوروستی پریکړی کول .

دری اتیا یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس په لومړنی اجلاس کی د خپلــو غــړ یو له مینځــه د و ثیقو د څیــړ لــو د پــاره یــو کمیسیون انتخابوی . د غــه کمیسیون مربو ط مجلس تــهد څیړنی د نتیجو راپور ورکوی.

څلور اتیایمه ماده :

ولسی جرګه دخپلو غړیو له جملیڅخه دټولی تقنینیه دوری دپاره په لومړنی اجلاس کــی درئیس ، ددوومرستیالانــو او دوو منشیانو په ترکیب اداری هیات انتخابوی .

ماده هشتا دو دوم :

ولسی جر ګه دارای صــلا حیت های اختصا صی ذیــل میبا شد :

۱ـاتخاذ تصمیم در مورد اعطای رای اعتماد ویاسلب اعتماد از شورای وزیران ویا یکی از اعضای آن.

۲ـ اتخاذ فیصله نهاییراجع به طرح پلانهای انکشـــاف اقتصادی اجتماعی وبود جه دولتی درصورت اختلاف نظـر بین ولسی جر ګه وسنا .

ماده هشتادو سوم:

هر مجلس شورای ملی در او لین اجلاس ، کمیسیو نی را از بین اعضای خود جهت بررسی وثایق ، انتخاب میکند این کمیسیو ن نتا یج بررسی **را به مجلس مر بوط ګزارش مید هد .**

ماده هشتادو چهارم :

ولسی جر ګه از جملـــه اعضای خود برای تمام دور ه تقنینیه در اولین اجلاس ، هیئت اداری رابه ترکیـــب رئیس ، دومعاون ودو منشی انتخاب می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سنا د خپلو غړيو څخه د پنځوګلونو دپاره درئيس اودوه کال دپاره ددوو مرستيالانو او دوو منشيانو په ترکيب اداري هيئت انتخابوي.

دملي شورا د مجلسونو رئيسان د مربوطو غونډو لارښوونه او د نظم تامين په غاړه لري . درئيسانو په غياب کې يوتن مرستيال د هغوی دندې سرته رسوي .

پنځه اتيايمه ماده :

دملي شورا عادي اجلاس په کال کې دوه ځله د سنبلې دمياشتې په لومړي اووه نی او دحوت دمياشتې په لومړي اووه نی کې جوړيږي .

دملي شورا د هر عادي اجلاس موده دری مياشتی ده.

که چيری دملي شورا په اجلاس کی کلنی بودجه اويا پرمختيايي پلان مطرح وی د ملي شورا د اجلاس موده دهغو له تصويب څخه پخوا پای ته رسيدلای نه شي .

که چيری بودجه د مالي کال له پيل څخه پخوا تصويب نه شي، د تيرکال بودجه دنوی

سنا از جمله اعضای خود، هیئت اداری را به ترکیب رئیس برای مدت پنج سال ، دو معاون ودومنشی رابرای مدت یکسال انتخاب می کند .

روسای مجالس شورای ملی،رهبری وتامین نظم جلسات مربوط رابه عهده دارند.در غیاب روسا وظایف آنها را یکی از معاونین انجام می‌دهد.

ماده هشتا دو پنجم :

اجلاس عادی شورای ملی سالانه دو بار در هفته اول ماه سنبله و هفته او ل ماه حوت دایر می شود .

مدت هر اجلاس عادی شورای ملی سه ماه می‌باشد. در صورتیکه در اجلاس شورای ملی بودجه سالانه یا پلان انکشافی مطرح باشد مدت اجلاس شورای ملی قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمی تواند .

هر گاه تصویب بودجه قبل از شروع سال مالی صورت نگیرد ، بودجه سال گذشته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کال دبودجی د تصویب تروختته پوری تطبیقیږی .

دملی شورا فوق العاده اجلاس دجمهوررئیس دتصمیم، دمجلسونو د هریوه رئیس د غوښتنی او یا د هر یوه مجلس د غړیو د پنځمی برخی د غوښتنی له مخی جوړیدلای شی .

شپږ اتیایمه ماده :

دملی شورا مجلسونه په ځانګړی یا ګډه توګه غونډی کوی .

دملی شورا دمجلسونو د ګډو غونډولاربښوونه پهوارسره دهغو درئیسانو لهخوا کیږی.

دملی شورا اجلاس دجمهور رئیس له خوا پرانیستل کیږی اوپای ته رسول کیږی .

دملی شورا دتقنینیه دوری لومړنی اجلاس د جمهور رئیس په وسیله د ولسی جرګی د انتخاباتو له پای ته رسیدو وروسته د دیرشو ورځو د مودی په ترڅ کی رابلل کیږی .

اووه اتیایمه ماده :

دملی شورا د هر مجلس نصاب د هغه دغړیو ددوودریو

تازمان تصویب بودجه سال جدید تطبیق می شود .

اجلاس فوق‌العاده شور ای ملی بر اساس تصمیم رئیس‌جمهور، مطالبه رئیس هریك از مجا لس ویا تقاضای یك خمس اعضای هر مجلس دایر شده می تواند .

ماده هشتاد و ششم :

مجالس شورای ملی به صورت جدا گانه یا مشترك تشکیل جلسه میدهد.

جلسات مشترك مجالس شورای ملی، از طر فروسای آن بالنو به رهبری میشود.

افتتاح و اختتام اجلا س شورای ملی توسط رئیس جمهور صورت میگیرد .

اولین اجلاس دوره تقنینیه شورای ملی بوسیله رئیس جمهور طی مدت سی روز بعد از ختم انتخا بات ولسی جرگه دعوت می شود .

ماده هشتاد و هفتم :

نصاب هر مجلس شورای ملی با حضور دو ثلث اعضای

برخو په حضور بشپړیږی .
دهر مجلس تصمیم د هغه دټولو غړیو درایوپه اکثریت نیول کیږی .

اته اتیایمه ماده :

د ملی شورا د مجلسونو جلا او ګډی غونډی علنی دی ، مګر دا چی مجلس د هغو دسری والی په باب تصمیم ونیسی .

ددواړو مجلسونو دبحثونو جریان ثبتیږی .

نهه اتیایمه ماده :

د ملی شورا هر مجلس له خپلو غړیو څخه د هر مجلس په واك کی ددننه مسالو دلومړنی څیړنی او چمتوکولو په مقصد دایمی کمیسیو نونه انتخابوی .

نوی یمه ماده :

دملی شورا هر مجلس واك لری چی د لزوم په صورت کی د څیړنی او پلټنی کمیسیونونه او نور موقتی کمیسیونونه جوړ کړی .

د څیړنی او پلټنی د کمیسیونونو د ندی او کړنلاره د ملی شورا د هریوه مجلس له خوا تنظیمیږی .

آن تکمیل میشود تصمیم هر مجلس به اکثریت آرا ی مجموع اعضای آن اتخاذ می گردد .

ماده هشتادو هشتم :

جلسات جداگانه ومشترك مجالس شورای ملی علنی می باشد مگر اینکه مجلس به‌سری بودن آن تصمیم‌بگیرد.

جریان‌مباحثات هردومجلس ثبت می گردد.

ماده هشتادو نهم :

هر مجلس شورای ملی، کمیسیو نهای دا یمی راازبین اعضای خود ، جهت بر رسی **مقد ماتی و آماده سا ختن مسا یل داخل صلا حیت هر مجلس ، انتخاب میکنند .**

ماده نودم :

هر مجلس شورای ملی صلاحیت دارد در صورت لزوم کمیسیون‌های‌تحقیق ، تفتیشس وسایر کمیسیون های‌موقتی را ایجاد کند.

وظایف وطرز العمل کمیسیون های تحقیق وتفتیش‌توسط هریك ازمجالس شورای ملی تنظیم میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسي جرگه

یونوی یمه ماده :

دولسی جرگی غړی حـــق لری چی د استیضـــاح پـــــه غونډه کی صدراعظم او یا د حکومت هر یو غـــړی تـــر استیضاح لانـــدی ونیسی . د استیضاح ځـــواب په لیکلـــی یا شفاهی توگه وړاندی کیږی.

ولسی جرگه کولای شی چی دورکړ شوی ځواب له مخـــی له حکومت څخه دباور دسلب موضوع و څیـــړ ی .کــــــه چیـــــر ی حکـــو مـــت دباورد سلب سره مخامخ شی‌دوزیرانو دنوی شورا تر جوړیدو پوری خپلو دندو ته دوام ورکوی .

دوه نوی یمه ماده :

دوزیرانو د شورا غـــــړی کولای شی چی د غونډی د رئیس په اجازه په مشور تـــی رایی سره د ملی شوراددوا ړو مجلسونو او د هغو ددا یمـــی کمیسیونونو په غونډو کـــــی برخه وا خلی .

دری نوی یمه ماده :

دملی شورا غړی په جلا او گډ اجلاس کی درایی او نظر دځرگندولو حق لری.

ماده نودو یکم:

اعضای ولسی جر گه حـــق حق دارند در جلسه استیضاح صدراعظم ویا هریك از اعضای حکومـــت را مورد استیضاح قرار دهند ، پاسخ به‌استیضاح به‌صورت تحریری یا شفاهی ارائه، میگردد .

ولسی جر گه میتوا ند بر اساس‌پاسخ ارائه شده‌موضوع سلب اعتماد از حکو مت رابر رسی کند.

در صورتیکه حکو مت مورد سلب اعتماد قرار گیرد تـــا تشکیل شورای وزیران جدید به‌وظایف خود ادامه میدهد.

ماده نودو دوم :

اعضا ی شورای وزیران . میتوانند ، با کسب اجـــا زه رئیس جلسه ، بارای مشو رتی در جلسات مجلسیـــــــن شو رای ملی و کمیسیـــــو ن های دا یمی آنها شر کـــــت نمایند .

ماده نودوسوم :

اعضای شورای ملی دراجـــلا س جدا گا نه و مشترك‌دارای حق رای واظهار نظر مـــی باشند .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دملی شورا هیڅ غړی د ملی شورا په دننه اویا بهر کی درایی یا نظر دڅرگندولو په خاطر تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

دملی شورا غړی د مربوط مجلس له موافقی پرته اودملی شورا د دوو اجلاسو ترمینځه د هغی د اداری هیئت له موافقی پرته د څرگند جرم دحالاتو په استثنا نیول کیدلای او توقیفیدلای نه شی او تر عدلی تعقیب لاندی نه نیول کیږی.

که چیری د ملی شورا غړی دڅرگند جرم په حالت کی ونیول شی باید د مربوط مجلس اداری هیئت ته خبر ورکړ شی.

خلور نوی یمه ماده:

دغه مقامات د ملی شورا هریوه مجلس ته د قانوند وضع کولو، تعدیلولو او لغوه کولو د پیشنهاد حق لری:

١ـ جمهور رئیس.

٢ـ د ملی شورا ددواړو مجلسونو دایمی کمیسیونونه

٣ـ دهرمجلس د غړیو لږ ترلږه لسمه برخه.

هیچ عضو شورای ملی به خاطر رای یا اظهار نظر در داخل یا خارج اجلاس شورای ملی مورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد.

عضو شورای ملی بدون موافقه مجلس مربوط و دربین دواجلاس شورای ملی بدون موافقه هیئت اداری آن به استثنای حالات جرم مشهود گرفتار وتوقیف شده نمیتواند ومورد تعقیب عدلی قرار نمی گیرد.

هرگاه عضو شورای ملی در حالت جرم مشهود گرفتار گردد باید به هیئت اداری مجلس مربوط اطلاع داده شود.

ماده نود و چهارم:

مقامات ذیل حق پیشنهاد وضع، تعدیل و لغو قانون را به هر یك از مجلسین شورای ملي، دارا میباشند:

١ ـ رئیس جمهور.

٢ـ کمیسیون های دایمی مجلسین شورای ملی.

٣ ـ حد اقل عشر اعضای هر مجلس.

٤ـ د وزیرانو شورا .
٥ـ ستره محکمه .
٦ـ لویه ثارنوالی .

که چیری دقانون و ضـــع کول، تعدیلو ل او لغوه کول ددولت د لگښتونو زیاتوا لی یا دعوایدو کمښت را مینځتــه کړی پدغه باب د حکو مـــت مخکینی موافقه‌تر لاسه کیږی.

پنځه نوی یمه ماده :

له هغو حالاتو پر ته چـی په دغه اساسی قانو ن کی په بل ډول اتکل شویدی د یـــو اتیایمی مادی د مندرجواکو نو په‌باب دیوه مجلس تصمیمو نه بل مجلس ته استول کیږی .

که‌چیری‌دیوه مجلس تصویب دبل مجلس له‌خوا ردشــــی، توافق ته درسیدو په مقصد ددواړو مجلسونو له غړ یــو څخه په‌برابر شمیر گډهیئــت جوړیږی .د گډ هیئت تصمیم چی دهیئت دغړیو دراا یو په دوو ثلثو نیول شــوی وی، د جمهـــــور رئیسس لــــه توشیح وروسته نا فذ گڼــــل کیږی که چیری گـــډ هیئت د نظر دا ختلاف په‌لیری‌کولو بریالی نه‌شی ، مو ضو ع‌دملی

٤ـ شورای و زیرا ن .
٥ - ستره محکمه .
٦ـ لویه ثارنوالی .

در صو ر تی که و ضع ، تعد یل و لغو قا نو ن افزایش مصارف و یا کا هش عوایــد دو لت را به بار آورد ، موا ــ فقه قبلی حکو مت در زمینــه حا صل میگردد .

ماده نودو پنجم :

به استثنای حا لاتی که‌در ین قا نون اسا سی طور د یگر پیشبینی شده است ، تصا ــ میم یك مجلس در مورد صلا ــ حیتهای‌مندرج مادهٔ‌هشتادو یکم به مجلس دیگر فر ستـــا ده میشود .

در صو ر تی که تصو یب یك مجلس از جا نب مجلس دیگر رد شود ، به منظور نیل به توا فق ، هیئت مختلط به تعداد مساوی ، از اعضای هر دو مجلس ایجاد میگردد .

تصمیم‌هیئت مختلط که‌به‌دو ثلث‌آرای اعضای هیئت اتخاذ گردیده باشد، بعد ازتو شیح رئیس‌جمهور نافذ شمرده‌میشود

هرگاه هیئت مختلط مو فق به رفع اختلاف نظر نشود ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

شورا ددوا ړو مجلسونو په ګډه غونډه کې خپل کېږي او د هغې په باب تصمیم دګډې غونډې د غړیو درایو په اکثریت نیول کېږي .

شپږ نوی یمه ماده :

د ملي شورا تصمیمونه د جمهور رئیس له توشیح وروسته نافذېږي.

که چیرې جمهور رئیس د ملي شورا د تصمیم سره موافقه ونه لري ، کولای شي چې هغه د وړاندې کیدو له نیټې څخه ددیرشو ورځو په ترڅ کې د دلایلو په څرګندولو سره ملي شورا ته مسترد کړي

ددیرشو ورځو د مودې په تیریدو سره او همدغه شان که چیرې دملي شورا مجلسونه د خپل راتلونکي اجلاس په ځانګړو غونډو کې هغه بیا دغړیو درایو په دوو دریمو برخو تصویب کړي ، تصمیم نافذ ګڼل کیږي او جمهور رئیس هغه توشیح کوي .

اووه نوی یمه ماده :

جمهور رئیس کولای شي

موضوع در جلسه مشترک مجلسین شورای ملی بررسی وتصمیم درآن باره به اکثریت آرای اعضای جلسه مشترک اتخاذ میگردد .

ماده نود و ششم :

تصامیم شورای ملی، بعد از توشیح رئیس جمهور، نافذ میگردد .

در صورتی که رئیس جمهور به تصمیم شورای ملی موافقه نداشته باشد میتواند آنرا در ظرف سی روز از تاریخ تقدیم ، باتذکر دلایل، به شورای ملی مسترد نماید.

با سپری شدن مدت سی روز و همچنان در صورتی که مجالس شورای ملی در جلسات جداگانه اجلاس آینده خود آن را به دو ثلث آرای اعضاء مجددا تصویب نماید، تصمیم نافذ شمرده میشود ورئیس جمهور آنرا توشیح مینماید .

ماده نود و هفتم :

رئیس جمهور میتواند در

چی دو لسی جرگی او سناد رئیسانو، صدر اعظم، قاضی‌القضات او داساسی قانون دشورا درئیس په سلادولسی جرگی یا ملی شورا ړنگیدل دموجبه دلایلو په خرگندولو سره اعلام کړی .

نوی انتخابات دو لسی جرگی یاملی شورا له ړنگیدو وروسته ددریو میاشتو په‌موده کی کیږی .

نوی ولسی‌جرگه یاملی‌شورا له نویو انتخاباتو وروسته تریوه کاله پوری ړنگید لای نه شی. ولسی جرگه‌یاملی‌شورا د جمهور رئیس د واك ددوری د وروستیو شپږو میاشتو په موده‌کی ړنگیدونکی نه‌ده .

اته نوی یمه ماده :

قوانین او د ملی شورا مصوبی په پښتو او دری ژبو خپریږی او کیدای شی چی هغه دهیواد دنورو ملیتونو په ژبو هم خپری شی .

نهه نوی یمه ماده :

د ملی شورا د هر مجلس اودهغه ددایمی کمیسیونو د

مشوره با رو سای و لسی‌جرگه ، سنا ، صدر اعظم ، قاضی القضات ور ئیس شورای قانون اساسی ، انحلال و لسی جرگه یا شورای ملی را با ذکر دلایل موجبه آن اعلام نماید. انتخابات مجدد در خلال مدت سه ماه بعد از انحلال ولسی‌جرگه یا شورای‌ملی، صورت‌میگیرد.

انحلال و لسی جرگه یا شورای ملی جدید الی یك سال بعد از انتخابات مجدد، صورت گرفته نمیتواند .

ولسی جرگه یا شورای ملی ، در جریان شش ماه اخیر دوره صلاحیت رئیس جمهور ، غیر قابل انحلال میبا شد .

ماده نودو هشتم :

قوانین ومصوبات شورای ملی به لسان های پشتو ودری به نشر میرسد ومیتوان‌آنرا بزبان های سایر ملیت های کشور نشر نمود .

ماده نودو نهم :

طرز فعالیت هر مجلس شورای ملی و کمیسیونهای

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

فعالیت طرز د مربوط مجلس د طرز العمل په واسطه د اساسي قانون او نافذوقوانینو سره په سمو ن کی تنظیمیږی.

اووم فصل

دوزیرانو شورا

سلمه ماده :

د وزیرانو شورا (حکومت) دافغانستا ن جمهوریت ترټولو لوړ اجرائیوی ارگا ن دی.

دوزیرانو شورا له د غو کسانو څخه جوړه ده:

- صدراعظم .
- د صدراعظم مرستیالا ن.
- وزیران .

یوسلو یوه یمه ماده :

موظف صدراعظم د تقنینیه دوری په لومړنی اجلاس کی دکورنی او بهرنی سیاست تگ لاره او دحکومت تر کیب دباور د رایی د اخیستلو په مقصد ولسی جرگی ته وړاندی او معرفی کوی.

صدراعظم دباور د رایی اود جمهور رئیس د منظوری له اخیستلو وروسته د کورنی او بهرنی سیاست تگلاره او د حکومت غړی سناته وړاندی او معرفی کوی .

دایمی آن تو سط طرز ا لعمل مجلس مر بوط ، در مطا بقت با احکام قانون اساسی وقوانین نا فذ ، تنظیم میگردد .

فصل هفتم

شورای وزیران

مادهٔ صدم :

شورای وزیران (حکومت) عا لیترین ارگان اجرائیوی جمهوری افغا نستا ن میبا شد .

شورای و زیران مر کب است از :

- صدراعظم .
- معا ونان صد راعظم .
- وزرا ء .

ماده یك صدو یکم:

صدر اعظم موظف دراولین اجلاس دوره تقنینیه خط مشی سیاست داخلی وخارجی تر کیب حکو مت راجهت اخذ رای اعتماد به ولسی جرگه ارائه ومعر فی می کند .

صدراعظم بعد از اخذ رای اعتماد و منظور ی رئیس جمهور خط مشی سیاست داخلی خارجی واعضای حکومت را به سنا ارائه ومعرفی می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

يوسلو دويمه ماده :

د وزيرانو شورا ولسي جرگي او جمهور **رئيس ته** مسوله او دراپور په ور کولو مكلفه ده.

يوسلو دريمه‌ماده :

د وزيرانو شورا د غه دندي او واكونه لري :

۱ ـ دکورني او بهرني سياست دتگ لاري طرح او تطبيق .

۲ ـ د ملي اقتصاد دچا رو د اجرا كولو تا مين، د اقتصاد دي او ټولنيزي پر مختيا دپلانونو طرح كول، ددو لتي بودجي تر تيب ، دپلا نونو او بودجي تطبيق او ملي شورا ته دهغوداجرا كولو په‌باب دراپور وړا ندي كول.

۳ ـ د عامه گټو دِ دفا ع ، دقانوني ملكيت د ټولوډولونو د حمايت ، د عا مه نظم او ا منيت د تامين‌اوداتبا عو د حقوقو او آزاديو د ساتني په **مقصد** دتدبيرو نو نيول.

٤ ـ د قا نو ن سره سم دبهر نيو ا ړ يكو لاربنوو نه ، دنورو دو لتونو

ماده يك صدو دوم :

شوراى وزيران در برابر ولسي جر گه ورئيس جمهور مسوول ومكلف به ارائه‌گزارشس ميبا شد .

ماده يك‌صدو سوم :

شوراى و زيرا ن داراى وظايف وصلا حيتها ى ذيل ميبا شد :

۱ـ طر ح و تطبيق خط مشى سياست‌داخلى وخارجى

۲ـ تا مين اجراى امور اقتصاد ملى ، **طرح پلانها ى انكشا ف اقتصادى واجتما عى تر تيب بو د جه دو لتى ، تطبيق پلا نها وبو دجه‌وارائه گزارش مبنى بر ا جر ا ى** آنها به شوراى ملى ،

۳ ـ اتخا ذ تدا بير بمنظور دفا ع از منا فع عامه،حما يت‌تمام اشكال ملكيت قانو نى تا مين نظم وامنيت عا مه وحراست از حقوق و آز ادى هاى ا تبا ع .

٤ـ ر هبرى منا سبات خار جى ، بر قرار ى روابط ديپلو ما تيك و عقد

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بین ا لمللی موسسو سره
ددیپلو ماتیکو اړیکو ټینګول او
دموافقت لیکونو لاسلیك کول.
۵ــ دجمهور رئیس په تائید
دوزیرانو په شورا پوری دتړلیو
ادارو اوارګانونو جوړول .
٦ــ دقانون سره‌سم دواك په
حدودو کی د مقرری اواسا-
سنامی تصو یبول ،
۷ــ جمهور رئیس ته دمقررو
اساسنامو اودوزیرا نو شورا
دمصوبو وړاندی کول .
۸ــ د قانون سره سم‌د نورو
واکونو عملی کول.

یوسلو خلورمه ماده :

دملی شورا د تعطیل او یا
دولسی جرګی د ړنګیدو په
وخت کی د وزیرانو شورا د
عاجلی اړتیا په صورت کی
کولای شی چی په بودجی او
مالی چارو پوری له مربوطو
مسالو پرته د ملی شورا په
واك کی د شاملو مسئلو په
باب تقنینی فرمانونه و ضع
کړی ، تقنینی فرمانونه د
جمهور رئیس له توشیح
وروسته نافذ ګڼل کیږی .
دوزیرانو شورا هغه تقنینی
فرمانونه چی داساسی قا نون

**موا فقتنا مه ها با دول د یگر
ومو سسا ت بین ا لمللی
طبق قا نو ن .**
**۵ ـ ایجاد ادارات وار گا
نهای وابسته به شورای وز-**
یران به تأیید رئیس جمهور.
**٦ ـ تصو یب مقرره‌واسا
سنامه در حدود صلا حیت
طبق قا نو ن .**
۷ـ ارائه مقرره‌ها،اساسنامه
ها ومصوبات شورای وزیرا ن
به رئیس جمهور .
۸ـ اعمال سایر صلا حیتها
طبق قانون .

ماده یك صدو چهارم :

در هنگام تعطیل شورای ملی
ویا انحلال ولسی جرگه شورای
وزیران در صورت ضرور ت
عاجل میتواند در موردمسایل
شامل صلاحیت شورای ملی
به استثنای مسایل مربو ط
بودجه وامور مالی، فرامین
تقنینی وضع نماید .
فرا مین تقنینی
بعد از تو شیح ر ئیس
جمهور نافذ شمرده می‌شود.
شورای وزیران فرامین

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

د دغې مادې د حکم سره سم وضع شوې دې د ملي شورا لومړنۍ اجلاس ته د منظورۍ په غرض وړاندي کوی. که چیرې تقنیني فرمانونه د ملي شورا له خوا رد شي، د ملي شورا د تصمیم له نیټي څخه له اعتباره لویږي .

جمهور رئیس کولای شي چي دملي شورا ددوو اجلاسو تر مینځ موده اویا دولسی جرگی د ړنگیدو په جریان کی د صدراعظم د پیشنهاد له مخې د حکومت ځیني غړي گوښه او یانوي غړي وټاکي .

دغه موضوع د ولسي جرگی لومړنۍ اجلاس ته د تصمیم نیولو په مقصد وړاندي کیږي .

یوسلو پنځمه ماده :

حکومت په دغه حالا توکی ړنگیږي :

۱ـ دصدراعظم استعفا،

۲ـ دصدراعظم صعب العلاجه یا اوږده ناروغی یامړینه،

۳ـ له حکومت څخه دولسی جرگی دباوربیرته اخیستل ،

۴ـ دتقنینیه دوری پای ته رسیدل .

تقنینی را که مطابق حکم این ماده قانون اساسی وضع گردیده در او لین اجلاس شورای ملی جهت منظوری ارائه مینما ید. فرامین تقنینی در صو رتیکه از طر ف شورای ملی رد شود از تاریخ تصمیم شورای ملی از اعتبار ساقط میگردد .

رئیس جمهور میتوا ند در خلال دو اجلاس شورای ملی یادر جریان انحلال ولسی جرگه براساس پیشنهاد صدراعظم بعضی از اعضا ی حکو مت راسبکدوش ویا اعضای جدید را تعیین نماید این موضوع دراولین اجلاس ولسی جر گه جهت اتخا ذ تصمیم ارا ئه می گردد

مادۀ یک صدو پنجم :

حکو مت در حا لات آ تی منحل میگردد :

۱ ـ استعفا ی صدراعظم.

۲ ـ بیماری صعب العلاج ودوامدار ویا فوت صدراعظم.

۳ ـ سلب اعتماد و لسی جر گه از حکو مت .

۴ ـ ختم دوره تقنینیه .

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

۵ـ دولسی جرگی یا ملـی شورا ړنګیدل ،

په دغوړولو حالا تو کـــی هغه حکومت چی ړنګ شوی دی دنوی حکومت تر جوړیدو پوری داساسی قانون دسلمی مادی د مندرجو اشخاصـــــو لـــه جملی څخه دیوه تن تـــر سر پرستی لاندی‌چی دجمهور رئیس له‌خوا تو ظیفیږی، خپلی دندی ته دوام ورکوی .

یوسلو شپږمه ماده :

دوزیرانو دشورا تشکیل ، ترکیب او دفعالیت څرنګوالی دقانون په‌واسطه تنظیمیږی .

اتم فصل

قضا

یو سلو اوومه ماده :

قضا (قضا ئیه قوه) ددولت یو خپلواك رکن دی .

یو سلو اتمه ماده :

قضاوت دافغا نستان پــــه جمهوریت کی یوازی دمحکمی له خوا دقانون سره‌سم کیږی.
قضائیه قوه‌له ستری‌محکمی او نورو هغو محکمو څخه چی دقانون‌له مخی جوړیږی، مرکبه ده .

یو سلو نهمه ماده :

ستره محکمه داترټولو لوړ

۵ ـ انحلال و لسی جرگه یا شورای ملی .

در تمام این حا لا ت حکـو- متی که منحل گردیده ، الـی تشکیل حکو مت جدید تحت سر پر ستی یکی از اشخاص مندرج ماده(صدم) قا نــو ن اسا سی که از طرف ر ئیس جمهور تو ظیف میگردد ، به وظیفه خود دوام میدهد .

ماده یك صدو ششم :

تشکیل، ترکیب و طـــرز فعالیت‌شورای وزیرا ن تو سط قانون تنظیم می گردد .

فصل هشتم

قضا

ماده یك صدو هفتم :

قضا (قوه قضائیه) یــك رکن مستقل دولت می‌باشد.

ماده یك صدو هشتم :

قضاوت در جمهوری افغـا نستان صرف تو سط محکمه طبق قانون ، صورت میگیرد.
قوه قضائیه مرکب است‌از ستره محکمه و محـا کـــم دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند .

ماده یك صدو نهم:

ستره محکمه بحیث عـا-

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

قضایی ارگـــان په توگــه د هیواد د قضایی واحد سیستم په سرکی ده اودقاضی‌القضات، د قاضی القضات له مرستیالانو او غړیو څخه مرکبه ده .

ستره محکمه د قـانـــون دحکمونو سره سم د محکمو فعالیتونه څــاری او دمحکمو په فعالیتونو کی د قانـــــون یوشان تطبیق تامینوی.

یوسلو لسمه ماده :

قاضی القضات ، دستـــری محکمی مرستیالان ا و غــړ ی دقانون سره‌سم‌د جمهوررئیس له خوا ټاکل کیږی .

قاضی‌القضات جمهوررئیس ته مسوول او په راپور ورکولو مکلف دی .

یوسلو یوولسمه ماده :

محکمی په‌خپل‌قضاوت کـــی خپلواکی او یوازی د قـــانون تابع دی.

دمحکمو له‌خواغور اودحکم صادرول دقانون او محکمی په وړاندی ددواړوخواوو دبرابری داصل پراساس کیږی.

یوسلو دولسمه ماده :

قاضیان د قضیو د څیړنی

لیترین ارگان قضایی درراس سیستم واحد قضا یی کشور قرار داشته مرکب است از قاضی القضات ، معاونان قاـ ضی القضات واعضا .

ستره محکمه بر طبـــق احکام قا نون فعالیتهــــای محاکم را نظارت نموده ، تطبیق یکسان قا نو ن رادر فعا لیتهای محاکم تامین می کند.

ماده یك صدو دهم :

قا ضی ا لقضا ت ، معاو نان واعضای ستره محکمه‌طبق قانو ن توسط ر ئیس جمهور تعیین میگردند.

قا ضی ا لقضات نزد رئیس جمهور مسوول‌ومکلف به‌ارائه گزارش میبا شد .

ماده یك صدو یازده‌هم:

محاکم در قضاوت خود مستقل بوده صرف تابـــع قانون می باشند .

رسیده‌گی و صدور حکـم توسط محاکم بر اساســـ اصل تساوی طرفین دربرابر قانون و محکمه صورت مــــی گیرد .

ماده یك صدو دوازدهم:

قضات حین بر رسی قضایا،

په وخت کی د افغانستان د جمهوریت اساسی قانون او قوانین تطبیقوی .

په هغو حالاتو کی چی قانون صراحت ونه لری محکمه قضیی د اسلام دشریعت د حکمونو له مخی په داسی توگه حل او فصل کوی چی عدالت په ډیره ښه ممکنه وجه تا مین کړی .

یوسلو دیار لسمه ماده :

د افغانستان د جمهوریت په محکمو کی محاکمه په علنی توگه کیږی. هغه حالات چی پر قضیو باندی په سری غونډو کی غور کیږی د قانون په واسطه ټاکل کیږی .

دمحکمی د حکم ابلاغ په ټولو حالاتو کی علنی دی .

یوسلو څوار لسمه ماده:

په محکمو کی د قضیو غور او حل او فصل په پښتو او دری ژبواویادسیمی د اوسیدونکو د اکثریت په ژبه کیږی .

که چیری د دعوی لوری په هغه ژبه باندی چی محاکمه پری کیږی ونه پوهیږی ، د ترجمان په مرسته د قضیی د موادو او اسنادو سره دآشنایی

احکام قانون اساسی و قوانین جمهوری افغانستان را تطبیق مینمایند .

در حالاتیکه قانون صراحت نداشته باشد ، محکمه قضایا را طبق احکام شریعت اسلام به نحوی حل و فصل مینماید که عدالت را به بهترین وجه ممکن تامین نماید .

ماده یك صدو سیزدهم :

در محاکم جمهوری افغانستان محاکمه بصورت علنی اجرا میشود . حالاتیکه قضایا در جلسات سری رسیده گی می شود، توسط قانون تعیین می گردد .

ابلاغ حکم محکمه در همه حالات علنی است .

ماده یك صدو چهاردهم:

رسیده گی و حل وفصل قضایادر محاکم به لسان های پشتو ودری و یا بهلسان اکثریت [illegible] ساکنین محل صورت میگیرد .

اگر طرف دعوی لسانی را که محاکمه توسط آن صورت میگیرد نداند، حق آشنائی با مواد واسناد قضیه توسط

(c) ketabton.com: The Digital Library

حق او په مورنی ژبه باندی په محکمه کی د خبرو حق ورته تضمینیږی .

یو سلو پنځلسمه ماده :

د محکمو پریکړی باید مدللی وی او د حکم سببونه په کی ذکر شی .

دمحکمو قطعی پریکړی واجب التعمیل دی ، د اعدام له حکمه پرته چی د جمهور رئیس له منظوری وروسته عملی کیږی .

یوسلو شپاړسمه ماده :

دمحکمو تشکیل ، ترکیب واك او د فعالیت څرنګوالی دقانون په واسطه تنظیمیږی .

نهم فصل

څارنوالی

یوسلو اووه لسمه ماده :

دافغانستان جمهوریت څارنوالی د مرکزیت د اصل پر بنسټ واحد سیستم دی او له لویی څارنوالی او نورو هغو څارنوالیو څخه چی د قانون له مخی جوړیږی ، متشکل دی .

یوسلو اتلسمه ماده :

لوی څارنوال د هیواد

ترجمان وحق صحبت در محکمه به زبان مادری برایش تضمین می گردد ..

ماده یکصدو پانزدهم :

فیصله های محاکم باید مدلل باشد واسباب حکم درآن ذکر گردد .

فیصله های قطعی محاکم واجب التعمیل است به استثنای حکم به اعدام که بعد از منظوری رئیس جمهور تعمیل می گردد .

ماده یکصدو شانزدهم :

تشکیل ، ترکیب ، صلاحیت وطرز فعالیت محاکم توسط قانون تنظیم می شود

فصل نهم

څارنوالی

ماده یك صدو هفدهم :

څارنوالی جمهوری افغانستان **سیستم واحد مبتنی بر اصل مرکزیت بوده ، متشکل است از لویه څارنوالی و څارنوالیها ی دیگری که طبق قانون تشکیل میگردند**

ماده یکصدو هژدهم :

لوی څارنوال رهبری فعا ـ

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ خپلواکي

ځارنوالي د ارگانونو د فعالیت لارښوونه کوی .

دځارنوالي ارگـــانونه پـــه خپلو اجراآتو کی خپلواك دی، یوازی د قانون او لوی‌ځارنوال تابع دی.

یوسلو نو لسمه ماده :

لوی ځا رنوال او د لوی ځارنوال مرستیالا ن دقـا نون سره سم دجمهور رئیس‌له‌خوا ټاکل کیږی .

لوی ځارنوال جمهور رئیس ته مسوول او دراپور په‌ورکولو مکلف دی .

یوسلو شلمه ماده :

دټولو وزارتونو ، ادارو، د دولتی ، مختلطو او خصو صی موسسو ، کوپرا تیفو نـــو سیاسی گوندو نو او ټولنیزو ساز مانونو،دچارودمسوو لینو او اتبا عو له خوا د قوانینو په پوشان تطبیق او رعایت‌باندی لوړه ځارنه دلوی ځارنوال او دهغـــه تر‌لاس‌لاندی ځارنوالانو په غاړه ده .

یوسلو یوویشتمه ماده :

د ځارنوالـــی تشکیـــل ، ترکیب، واك او د فعالیـــت څرنگوالی د قانون په واسطـــه تنظیمیږی .

لیت ارگانهای ځارنوالی‌کشور رابه عهده دارد .

ارگانهای ځارنوالی دراجرا- آت خویشس مستقل بـــوده صرف تابع قانون ولوی ځار- نوال میباشند .

ماده یك‌صدو نزدهم :

لو ی ځا رنوا ل و معاو نان لوی ځارنوال طبق قـا نون، تو سط رئیس جمهور تعیین‌می گرد ند .

لو ی ځا رنوا ل نزد رئیس جمهور مسو ل و مکلف بـــه ارا ئه گزا رش می با شد .

ماده یك‌صدو بیستم :

نظا رت عا لی بر تطبیـــق ورعا یت یکسا ن قوا نیـــن از طر ف تما م وزارت ها ، ادارات ، مو سسات دولتی، مختلط ،خصوصی،کوپراتیفها، احزا ب سیا سی وسا زما ن های اجتماعی ، مسوو لیـــن امور واتباع، بر عهده لـــوی ځار نوا ل و ځا رنوا لا ن‌تحت اثر او می با شد.

ماده یك‌صدو بیستو یکم :

تشکیل ، تر کیب، صلاحیت وطرز فعالیت ځارنوالی توسط قانون تنظیم می گردد .

لسم فصل
داساسی قانون شورا
يوسلو دوه ويشتمه ماده :

د افغانستان د جمهوريت داساسی قانون شورا د اساسی قانون سره دقوانينو، نوروتقنينی اسنادو او بين‌ـ المللی تړونونو د سمون لرلو د څارنی په مقصد جوړيږی.

يوسلو دروېشتمه ماده :

داساسی قانون شورا دغه وا کونه لری :

۱ـ له اساسی قانون سره دقوانينو ، تقنينی فرمانونو او بين‌المللی تړونونو دسمون لرلو څيړل ،

۲ـ جمهور رئيس ته له اساسی قانون څخه دراولاړو شويو مسئلو په‌باب دحقوقی مشورو ورکول .

يوسلو څلرويشتمه ماده :

د اساسی قانون شورا د خپلو واکونو د تعميل په مقصد حق لری :

۱ـ هغه تقنينی اسناد چی دتوشيح په غرض جمهور رئيس ته وړاندی کيږی ، مطالعه اود اساسی‌قانون‌سره

فصل دهم
شورای قانون اساسی
ماده يك‌صدو بيست‌ودوم:

شورای قانون اساسی جمهوری افغانستان بمنظور مراقبت از مطابقت قوانين، ساير اسناد تقنينی ومعاهدات بين‌المللی با قانون اساسی ايجاد می گردد .

ماده يك‌صدو بيست‌و سوم:

شورای قانون اساسی دارای صلاحيت‌های ذيل می باشد :

۱ـ بررسی مطابقت قوانين فرامين تقنينی و معاهدات بين المللی با قانون اساسی

۲ـ ارائه‌مشوره های‌حقوقی در باره مسايل ناشی از قانون اساسی به رئيس جمهور

ماده يك‌صدوبيست‌وچهارم:

شورای قانون اساسی به منظور تعميل صلاحيت های خود حق دارد :

۱ـاسناد تقنينی ايكه جهت توشيح به رئيس جمهور ارائه ميگردد مطالعه وراجع‌به

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغو دسمون لرلو په باب نظر څرگند کړی.

۲ـ جمهور رئیس ته دقانون جوړولو د چارو د پرمختیا په مقصد د تدبیرونو د نیولو په برخه کی چی اساسی قانون حکم کوی مشخص پیشنهادونه وړاندی کړی.

یوسلو پنځه ویشتمه ماده:

داساسی قانون شورا له رئیس، مرستیال، منشی او اتو غړیو څخه جوړه ده چی دجمهور رئیس له خوا ټاکل کیږی.

یوسلو شپږویشتمه ماده :

داساسی قانون شوزاجمهور رئیس ته مسووله او دراپور په ورکولو مکلفه ده.

یوسلو اووه ویشتمه ماده :

د اساسی قانون د شورا تشکیل او دفعالیت څرنگوالی دقانون په واسطه تنظیمیږی.

یوولسم فصل

اداره

یوسلو اته ویشتمه ماده:

دافغا نستان جمهو ریت اداره دمرکزی ا و سیمه ییزی

مطابقت آنها باقا نون اسا سی ابراز نظر نماید.

۲ـ پیشنهادات مشخص رادر زمینه اجرای تدابیر به منظور انکشاف امور قانو نگذاری که قانون اساسی حکم می کند به رئیس جمهور ارائه نماید.

ماده یکصدو بیست و پنجم:

شو را ی قا نو ن اسا سی متشکل از رئیس، معا و ن، منشی و هشت عضو می با شد که توسط رئیس جمهور تعیین می شو ند.

ماده یکصدو بیست وششم:

شورای قانون اساسی در مقابل رئیس جمهور مسوول ومکلف به ارائه گزارش میباشد.

ماده یکصدو بیست وهفتم:

تشکیل وطرز فعا لیت شورای قا نون اساسی توسط قانون تنظیم میگردد.

فصل یازدهم

اداره

ماده یکصدو بیست وهشتم:

اداره جمهو ری افغا نستان بر اساس وا حد های اداره

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اداری دواحدونو په اساس دقانون لەمخی تنظمیږی.

دافغانستان جمهوریت دسیمه ییزی اداری له پلوه دولایتونو ، ولسوالیو، ښاروالیو او ناحیو داداری له واحدونو څخه متشکل دی .

دنو موړو واحدونو په سر کی په ترتیب سره والیان ، ولسوالان ، ښاروالان او د ناحیو آمران واقع دی .

په هر ولایت او ولسوالی کی دقانون له مخی دولایت شورا او د ولسوالی شورا جوړیږی .

دولایت شورا او دولسوالی شورا دخپلو غړیو له مینځه یو یوتن درئیس او منشی په توگه انتخابوی .

دولایت دشورااو دولسوالی دشورا دواك دوره دری کاله ده.

یوسلو نهه ویشتمه ماده :

دولایت شورا اودولسوالی شورا دقانون سره سم په سیمه کی ددولت دپرمختیایی هدفونو په تامین کی ونډه اخلی او اداری ته دمربوطو چارو د

مرکزی ومحلی طبق قانون تنظیم می گردد .

جمهوری افغانستان از لحاظ اداره محلی متشکل از واحد های اداره ولایات ،ولسوالیها ، شهرها ونواحی می باشد.

در راس واحد های متذکره با لترتیب والیها، ولسوالها ، شاروالها وآمرین نواحی قرار دارند.

در هر ولایت وولسوالی شورای ولایت و شورای ولسوالی طبق قانون تشکیل میشود .

شورای ولایت و شورای ولسوالی یك یك نفر را از بین اعضای خود به حیث رئیس ومنشی انتخاب می کنند.

دوره صلاحیت شورای ولایت و شورای ولسوالی سه سال است .

ماده یك صدو بیست ونهم:

شورای ولایت وشورای ولسوالی طبق قانون در تامین اهداف انکشافی دولت در محل سهم گرفته ، به

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

نه والي او پر مختيا په با ب سلا ورکوي .

دولايت دشورا اودو لسوالي دشورا غړيو ته مناسب حـــق الحضور ورکول کيږي .

يوسلو ديرشمه ماده:

د ښارونو اوناحيو د چارو داداري په‌مقصد د ښاروالیواو ناحيو مجلسونه دقانون سره سم جوړيږي .

دښاروالیو او ناحيوده‌مجلسونو غړيوته مناسب حق الحضو ر ورکول کيږي .

دکابل ښار او د هغه‌ناحيي لويي جرگي او ملي شوراتــــه داستازو دانتخاب په ارتباط‌به ترتيب‌سره‌دولايت اوولسوالیو معادل دي .

يوسلو يو ديرشمه ماده :

په مرکزي او سيمه ييزي اداري پوري مربو طي چاري ، دکار کوونکو ددندو ثبـــات او مصوونيت او ور پور ي نوري مربوطي مسألي دقانون‌له‌مخي تنظيميږي .

دولسم فصل

بهرني سياست

يوسلودوه ديرشمه ماده :

د افغانستان د جمهوريـــت بهرني سياست د ملي گټـــو

اداره در باره بهبود وانکشاف امور مر بو ط مشوره ميد هد.

برا ی اعضا ی شو را ی ولايت وشوراي‌ولسوالي حق-الحضور مناسب‌پر دا ختـــه ميشود .

ماده يك صدو سي‌ام:

به منظوراداره امور شهرها ونواحي ، مجالس شاروالیهـــا ونواحي طبق قانون تشكيـــل ميگر دد.

براي اعضاي مجالس شار-وا ليها ونوا حي حق الحضور مناسب پ ردا خته ميشود .

شهر كابل ونواحي آ ن به ارتباط انتخاب نمايندهگان براي لويه جرگه و شو راي ملي ، بالتر تيب معا دل ولايت وو لسوا ليها مي باشد .

ماده يك صدوسي‌ويكم:

امور مربوط به اداره‌مركزي ومحلي و مصو نيت و ثبـــات وظيفوي و سايرمسايل مربوط به‌كار كنان طبق قانون تنظيم ميگر دد.

فصل دوازدهم

سياست خارجي

ماده يك صدو سي ودوم:

سياست خارجي جمهوري افغانستان بر مبناي تاميـــن

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تامین ، د خپلواکی ، ملـــی حاکمیت او زمکنی بشپړتیا د ټینګښت ، د نړیوالی سولی او امنیت او دسوله ییز ګـــډ ژوند د ساتلو ، د حقــوقــو د بــرابــری او دبین المللـی همکاری دهر اړخیزی پرمختیا پربنسټ ولاړ دی.

یوسلودری دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــــت د ملګرو ملتـونـو د ساز ما ن دمنشور، د بشر د حقوقـــو د نړیوالی اعــلامیی او دبین ـ الملل حقوقو د نورومنل شویو اصولو او موازینو درناوی او رعایت کوی.

یوسلوڅلور دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریـــــت دناپییلتوب سیاست د دولـت د بهرنی سیاست د مهم اصل پــــه تو ګه تعقیبـوی او د ناپییلتوب د غورځنګ د یــوه بنسټ ایښودونکی په تو ګــه د هغه هدفونو ته د رسیدلو په لاره کی هلی ځلی کوی .

یوسلوپنځه دیرشمه ماده :

د افغا نستان جمهوریـــت دټولو هیوادونو ، پــــه تیـره بیا دګاونډیو او اسلامـــــی هیوادونو سره د هغودسیاسی، ټـولنیـز او اقتصادی نظا م

منافع ملی، تحکیم استقلال و حاکمیت ملی، تما میت ارضی کشور ، حفظ صلح وامنیـت جهانی ،همزیستی مسا لمـت آمیز ، تساوی حقوق وانکشاف همه جانبه همکاری بین‌المللی استوار است .

ماده یك صدو سی‌وسوم:

جمهوری‌افغا نستان منشور سازمان ملل متحد ، اعلا میه جهانی حقوق بشر وسایـــر اصول وموازین قبول شد ه حقوق بین الملل را احترام و رعایت می کند .

ماده یك‌صدو سی‌وچهارم:

جمهوری افغا نستـــــان سیاست عدم انسلاك را بـه حیث اصل‌مهم سیاست‌خارجی دولت تعقیب کرده وبه مثابه یکی از بنیان گذاران جنبش عدم انسلاك در جهت نیـــل به اهداف آن تلا ش می کند.

ماده یك صدو سی‌و پنجم:

جمهوری افغا نستان خوا ـ هان برقراری وتحکیم مناسبا ـ ت دوستانه باهمه کشور ها بخصو ص کشور های‌همجوار

رسمي جريده

په پام کې لی له نیولو پرته، دحقوقو د برابری، خپلواکی، ملی حاکمیت او ځمکنی بشپړتیا ته د متقابل درناوی، دیوبل په کورنیو چارو کی دلاس نه وهلو، زور، ګواښ او یا قوی ته د لاس نه اچولو، د لاس وهنی او تیری د ټولو ډولونو دغندلو او دبین المللی حقوقو د منل شویو اصولو او موازینو سره سم دبین المللی ژمنودرښتیانی ترسره کولو داصولو پربنسټ د دوستانه اړیکو درامینځ ته کولو او ټینګښت غوښتونکی دی .

یوسلو شپږ دیرشمه ماده:

دافغانستان جمهوریت دسولی، ملی خپلواکی، دموکراسی، ټولنیزی ترقی او دبر خلیک په ټاکلو کی د ملتونو د حق په خاطر د خلکو او ملتونو د مبارزی ملاتړکوی، داستعمار، نوی استعمار، صهیونیزم، راسیزم، اپارتاید او فاشیزم پر ضد مبارزه کوی .

یوسلواووه دیرشمه ماده :

د افغانستان جمهوریت د پوره بی وسلی کولو، په

واسلامی بدون نظر داشت نظام سیاسی، اجتماعی و اقتصادی آنها، مبتنی بر اصول تساوی حقوق، احترام متقابل به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی، عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر، عدم توسل بهزور، تهدید و یا قوه، تقبیح همه اشکال مداخله و تجاوز، اجرای صادقانه تعهدات بین‌المللی مطابق اصول وموازین قبول شده حقوق بین الملل می باشد .

ماده یك صدو سی و ششم:

جمهوری افغانستان از مبارزه مردمان وملل به خاطر صلح استقلال‌ملی، دموکراسی، ترقی اجتماعی وحق ملل در تعیین سرنوشت شان، پشتیبانی نموده بر ضد استعمار، استعمار نو، صهیونیزم، راسیزم، اپارتاید وفاشیزم مبارزه میکند.

ماده یك صدو سی و هفتم:

جمهوری افغانستان از مبارزه بخاطر خلع سلاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

زمکه او فضا کی د وسله ییزو سیالیو د بندولو، دهسته یی، کیمیاوی او دډله ییزی وژنی دوسلی دنورو ډولونو د نه پراختیا اوله منځه وړلـــو، دبهرنیو پوځی اډولهمنځه وړلو، دبین المللی کړکیچونو دلیری کولو او دبین المللی اقتصادی او اطلاعاتی نوی او عادلانـــه نظم د ټینګولو په خاطـــر د مبارزی ملاتړ کوی .

یوسلواته دیرشمه ماده :

د افغانستان په جمهوریت کی د جګړی تبلیغ منعه دی .

دیارلسم فصل

متفرقه حکمونه

یوسلو نهه دیرشمه ماده :

د افغـانستان د جمهوریت اساسی قـانـون تر ټولو لوړ حقوقـی اعتبار لری ، قوانین او نور تقنینی اسناد له هغـه سره سم وضعه کیږی.

یوسلو څلویښتمه ماده :

دولت اودهغه ټول ارګانونه د افغـانستان د جمهوریـــت داساسی قانون او قوانینـــو پر اساس فعالیت کوی، حقوقی نظم ، دټولنی ګټی او داتباعو قانـونـی حقـوق او ګټـــی تامینوی.

عام وتام ،قطع مسابقـــات تسلیحاتی در زمین وفضا ، عدم گسترش وامحای سلاح هسته یی و کیمیاوی وسایر انواع سلاح کشتار جمعی ، ازبین بردن پایگاه های نظا_ می خارجی، رفع تشنجات بین المللی واستقرار نظـــم نوین وعادلانه اقتصادی واطلا_ عاتی بین المللی پشتیبانی می کند.

ماده یک صدو سی وهشتم:

در جمهوری افغانستان تبلیغ جنگ ممنوع است .

فصل سیزدهم

احکام متفرقه

ماده یک صدو سی و نهم:

قانون اساسی جمهوری افغانستان دارای عالی ترین اعتبار حقوقی بوده ، قوانین وسایراسناد تقنینی مطابق به آن وضع میگردد.

ماده یک صدو چهلم :

دولت وتمام ارگانهای آن براساس قانون اساسی وقوانین جمهوری افغانستان فعالیت کرده نظم حقوقی، منافع جامعه ،حقوق ومنافع قانونی اتباع را تامین می کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولتي، کوپراتيفي، مختلطي او خصوصي موسسې، سياسي گوندونه، ټولنيز سازمانونه، دچارو مسوولين اواتباع دافغانستان دجمهوريت د اساسي قانون او قوانينو په رعايت مکلف دي .

يوسلو يوخلويښتمه ماده :

داساسي قانون تعديل په مستقيمه توگه د لويې جرگې په واسطه کيږي.

همدغه شان د اساسي قانون د تعديل په باب تصميم د جمهور رئيس په پيشنهاد او يادملي شورا د غړيو ديوه ثلث په پيشنهاد او د دوو ثلثو په تاييدهم نيول کيږي . په دې حالت کې جمهور رئيس لويه جرگه جوړوي . که چيرې لويه جرگه د تعديل پيشنهاد په ځای وبولي، اساسي قانون تعديلوي او که نه ، دا تعديل پيشنهاد ردوي .

داضطرار په حالت کې د اساسي قانون تعديل جواز نه لري .

يوسلو دوه خلويښتمه ماده:

د جمهور رئيس، د جمهور رئيس د مرستيالانو، د ملي شورا د غړيو ، صدر اعظم دصدراعظم د مرستيالانو،

موسسات دولتي ، کوپراتيفي ، مختلط ، خصوصي ، احزاب سياسي ، سازمان های اجتماعی ، مسوولين امور واتباع مکلف به رعايت قانون اساسي و قوانين جمهوري افغانستان ميباشند.

ماده يك صدوچهل ويكم :

تعديل قانون اساسي مستقيماً توسط لويه جرگه صورت مي گيرد .

همچنان اتخاذ تصميم در مورد تعديل قانون اساسي به پيشنهاد رئيس جمهور يا پيشنهاد يك ثلث و تاييد دو ثلث اعضاي شوراي ملي نيز صورت مي گيرد .

درين حالت رئيس جمهور لويه جرگه را داير ميكند در صورتيكه لويه جرگه پيشنهاد تعديل را وارد بداند قانون اساسي را تعديل ودر غير آن پيشنهاد تعديل را رد مي كند.

در حالت اضطرار تعديل قانون اساسي جواز ندارد

ماده يك صدو چهل و دوم:

براي رئيس جمهور، معاونان رئيس

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

دحکومت دغړيو ، قاضي ـ القضات دستري محکمه دمرـ ستيالانو او غړيـو، داساسي قانون دشورا رئيس مرستيال اومنشي لوی خارنوال اودلوی ځا رنوال د مرستيا لانودپاره دقانون سره سم معا ش ټاکل کيږی.

يو سلو دری څلويښتمه ماده:

که چيری د جګړی ،دجګړی د خطر ،بحران او يا ورتـــه حالاتو په علت لههغولاروڅخه چی داساسی قانون په واسطه ټاکل شويدی ،دخپلواکی،ملی حاکميت اوزمکنی بشپړتيااويا دکورنی امنيت ساتل نا ممکن شی، جمهوررئيس کولای شی چیدملی شورا ددواړومجلسوـ نودرئيسانو صدراعظم،قاضیـ القضات او داساسی قانون د شورا درئيس پهسلا داضطرار حالت اعلان کړی .

که چيری داضطرار حا لت له دريو مياشتو څخه زياتدوام وکړیدهغه داوږدو لو دپارهد لويی جرګی موافقه شرطده.

يوسلو څلورڅلويښتمهماده:

داضطرار د حالت په موده کی جمهور رئيس دغــه واکونه لری :

جمهور، اعضای شورای ملی صدر اعظم ، معاونان صدراعظم اعضایحکومت، قاضیالقضات معاونان واعضای ستره محکمه رئيس، معاون ومنشی شورای قانون اساسی،لوی خارنوال و معاونان لوی څـارنوال طبـق قانون معاش تعيين ميشود .

ماده يك صدو چهل وسوم:

هرگاه به علت جنگ ، خطر جنگ ، بحرانويا حالاتمماثلی که حفظ استقلال، حا کميتملی وتماميت ارضی ، يا امنيتداـ خلی از مجاريی کهتو سطقانون اساسی تعيينشده نا ممکـــن گردد، رئيسجمهور ميتواند، در مشوره با رو سایمجلسين شورایملی صدراعظمقاضیـ القضاتورئيس شورای قا نون اساسی ، حا لت اضطرار را اعلام کند.

هر گاه حا لت اضطرار از سه ماهبيشتر دوام نمايد.برای تمديد آن موا فقه لويه جرگـه شرط است.

ماده يكصدو چهلوچهارم:

در مدت حالت اضطـــرار رئيس جمهور دارای صلاحيت های ذيل ميباشد :

(c) ketabton.com: The Digital Library

١ـ دملی شـورا د واك د دوری اوږدول .
٢ـ دوزیرانو شوراته د ملی شورادځینو واکونو ورسپارل.
٣ـ اختصاصی محکمو او وسله وال پوځ محکمو تـه د محکمود ځینو واکونو ورکول.
٤ـ د اساسی قـانـون د (٣٠ ـ ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤٩ـ ٥٠ـ مادو، د ٥١ مادی د وروستنی فقـری، د ٥٣ او ٦٠ مادو) د اعتبار تعلیق اویاتحدید .
٥ـ دقـانـون سـره سـم دنورو واکونو عملی کول .

یوسلوپنځه‌څلوېښتمه ماده:

که چیری هغه بین المللـی تړونونه یا میثـاقونه چـــی دافغانستان جمهوریت هغــه لاسلیك کړی اویاورسره یوځای شـــوی وی د افغانستـــان د جمهوریت د قوانینو دحکمونو مغایر وی نوبین المللی تړون او میثـاق تــه رجحـــا ن ورکول کیږی .

یوسلو شپږ څلوېښتمه ماده:

په‌جمهوررئیس، دجمهوررئیس په‌مرستیالانو، د ملی شور اد دوا‌ړو مــــجلسو نو د اداری هیئتونو په غړیو ،صد را عظم د صدراعظم په مرستیا لا نو،

١ـ تمدید دوره صلاحیـــت شورای ملی
٢ـ تفویض بر خـــــی از صلاحیت های شورای ملی‌به شورای وزیران .
٣ـ اعطای برخی از صلا ـ حیت های محاکم به محاکم اختصا صی ومحاکم قـــوای مسلح .
٤ـ تعلیق ویا تحدیداعتبار مواد (٣٠ـ ٤٤ـ ٤٥ـ ٤٦ـ ٤٩ ـ ٥٠ـفقره اخیرماده٥١ماده ٥٣و٦٠) قانون اساسی .
٥ـ تعمیل سایر صلا حیت‌ها طبق قا نون .

ماده یك صدو چهل‌وپنجم:

در صو رتیکه معا هدات یـا میثاقهای بین المللی کـــــه جمهوری افغا نستان آنرا عقد یابه آن الحاق نموده مغا یر احکام قوانین جمهـــوری افغانستان باشدبه‌معاهده‌بین‌ـ المللی ومیثاق رجحـــان داده میشود .

ماده یك‌صدو چهل‌وششم:

بررسی اتهامات وارده‌بررئیس جمهور، معا ونان رئیس‌جمهور اعضای هیئتهای اداری‌مجلسین

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوزیرانو د شورا په غړیو ، لوی څارنوال ، دلویې څار ـ نوالی په مرستیا لانـــواو د اساسی قانو ن د شورا پـــه رئیس باندی د لګول شو یو تورونو څیړل او دهغـــــوی دمحاکمی طرز دځانګــــــړی قانو ن له مخی تنظیمیږی .

یوسلواووه څلویښتمه ماده:

دافغانستـــا ن په جمهوریت کی هغه اشخاص چی په خپله او یـــا همسر یې لـــه افغان مور او پلار څخه زیږ یدلـــی نه‌وی ، د جمـــهـــور رئیس د مرستیال ، صدراعـــظم ، د صدراعظم دمرستیال، وزیر، قاضی القضات ، لوی څارنوا ل، د دلـــو ړ رتبـــه افسر او یـــا دیپلو ماتیک کار مند په‌تو که ټاکل کیدلای نه‌شی .

یوسلواته څلویښتمه ماده :

ددغه اساســـی قانـــون په انفاذ سره د افغـــــا نستان ددموکراتیک جمهوریت اساسی اصول له اعتباره لویږی .

هغه قوانین او نور تقنینی اسناد چی ددغه اساسی‌قانون دانفاذ له نیټـــی څخـــه پخـــوا صادر شوی دی ، په دی شرط نافذ ګڼل کیږی چی ددغـــــه

شورای ملی، صدر اعظم، معا ـ ونان‌صدراعظم ،اعضای‌شورای وزیران ، قا ضی القضـــات ، معاونان واعضای‌ستره‌محکمه، لوی څارنوال ، معا ونان لویه خارنوالی‌ورئیس شورای‌قانون اساسی‌وطرز محاکمه آنان‌طبق قانون خاص تنظیم میگردد .

ماده یك‌صدو چهل‌و هفتم :

در جمهوری افغا نستا ن اشخا صی که خود ویا همسر ـ شان از والد ین افغان متولد نگردیده با شند ، به حیـــث معاون رئیس جمهور ، صد ـ راعظم معاون صدر اعظم وزیر و قـــا ضـــی القضـــا ت لوی څارنوال، افسر عالیرتبه ویـــا کـــار منـــد دیپلـــو مـــا ـ تیك تعیین شده نمی توانند.

ماده یك صدو چهل‌وهشتم:

باانفاذ این قا نون اساسی اصول اساسی جمهوری‌دمو ـ کراتیك افغا نستان ازاعتبار ساقط میگردد .

قوانین وسایر اسنـــاد تقنینی که قبل از تاریخ‌انفاذ این قانون اساسی صـــادر گردیده بشرط طی نافذ شمرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمی جریده

اساسی قـانون دحکمونو سره متنا قض نه‌وی .

یو سلو نهه څلوېښتمه ماده:

دغه اسا سی قانون‌دلویی جرګی دتصویب له نیټی څخه نافذ اود جمهور رئیس له‌خوا توشیح او اعلا میږی .

په دغه‌اساسی قانون کـی تعدیل دلویی جر ګی دتصویب له نیټی څخه نا فذ اود جمهور رئیس له‌خوا تو شیـــح‌او اعلا میږی .

میشود که متنا قض با احکام این قانو ن اساسی نبا شند .

ماده‌یك صدوچهل و نهم :

این قانون اساسی از تاریخ تصویب لوی ه‌جرګه نافذوتوسط رئیس جمهور توشیح و اعلام میگردد .

تعدیل درین قانون اسا سی از تاریخ تصو یب لو یه جرګه نافذ وتوسط رئیس جمهـــور توشیح واعلام میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراک سالانه

داخل کشور ۲۰۰ افغانی

خارج کشور ۵۰ دالر امریکایی

محصلین با ارائه تصدیق ۱۵۰ افغانی

بهای یک شماره (۵۰) افغانی

(c) ketabton.com: The Digital Library

REPUBLIC OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE
OFFICAL
GAZETTE

Editor: Shahjahan Bigzad
Assitant Editor: Nuralam
Issue: No. 728
Date: November 6. 1990

دولتی مطبعه

دچاپ شمیر (۳۰۰۰)ټوکه

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library